

Jobprofilkatalog:

Pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter i SFO og folkeskole

- *Navigatører i relationer, leg og læring*

Center for Arbejdsliv
Gregersensvej 1
2630 Taastrup
Tlf. 72 20 26 20
arbejdsliv@teknologisk.dk
www.teknologisk.dk

ISBN: 978-87-92237-30-9

Inspirationskataloget er udarbejdet af konsulenter fra
Teknologisk Institut, Center for Arbejdsliv.

Juni 2011

Indholdsfortegnelse

Forord	4
1. Indledning	5
2. Drivkræfter og udviklingstendenser	9
3. Jobprofiler	13
Jobprofil 1: Grundlæggende jobprofil for AMU-målgruppen i SFO og indskoling/folkeskole	16
Jobprofil 2: Jobprofil med fokus på inklusion og rummelighed	22
Jobprofil 3: Jobprofil med fokus på støtte til børn med særlige behov	26
Jobprofil 4: Jobprofil med fokus på bevægelse og sundhed	30
Jobprofil 5: Jobprofil med fokus på støtte i undervisningen/arbejdet som undervisningsassistent	35
Jobprofil 6: Jobprofil med fokus på lektiestøtte – elementer i en mulig fremtidig jobprofil.....	43
4. Opsamling og afrundingsreplik	46
Litteraturliste	48

Forord

Efteruddannelsesudvalget for det Pædagogiske område og Social- og sundhedsområdet (EPOS) har taget initiativ til en afdækning af jobprofiler for AMU-målgruppen i SFO og folkeskolen. Resultatet af kortlægningen er det jobprofilkatalog, du nu sidder med foran dig.

Jobfunktionerne og jobområderne inden for SFO og folkeskolen udvikler sig og medfører, at EPOS' målgrupper indgår i nye sammenhænge som en del af det pædagogiske arbejde, der udføres inden for folkeskolelovens rammer.

Medarbejdere i AMU-målgruppen, der arbejder i SFO og folkeskole, varetager i stigende grad jobfunktioner i og omkring det formelle læringsrum, eksempelvis støttefunktioner i forbindelse med undervisningen, hvor de bidrager til at understøtte elevernes trivsel og læring.

I forhold til arbejdet i SFO'en sætter blandt andet lovkravet om mål- og indholdsbeskrivelser øget fokus på det forebyggende arbejde, inkluderende miljøer og betydningen af at understøtte overgange og sammenhæng i børnenes liv. Der er desuden kommet øget fokus på betydningen af bevægelse. Det er en udviklingstendens, der har betydning for hele jobområdet, og som blandt andet afspejles i oprettelsen af idræts-SFO'er.

Kompetenceudviklingen kan være en del af svaret på de nye udfordringer, der tegner sig for AMU-målgruppen, der arbejder i SFO og folkeskole. Efteruddannelsesudvalget vil med denne rapport gerne bidrage til at sætte fokus på jobfunktionerne og de kompetencekrav, det kan medføre for medarbejdere i AMU-målgruppen.

Efteruddannelsesudvalget vil bruge rapporten som afsæt for den fortsatte udvikling af AMU-uddannelser til SFO og folkeskolen. Udvalget vil samtidig opfordre kommuner og arbejdspladser til at udnytte de mange muligheder, der allerede ligger i de eksisterende AMU-uddannelser til at løfte opgaverne inden for jobområdet.

Det er EPOS' ønske, at jobprofilkataloget kan være en inspiration for både AMU-udbydere, kommuner, ledere og medarbejdere og danne afsæt for dialog og drøftelser i forhold til de konkrete lokale behov.

Sidst, men ikke mindst, skal lyde en stor tak til de kommuner og arbejdspladser - både ledere og medarbejdere - der har taget sig tid til at bidrage til undersøgelsen og kvalificere undersøgelsens resultater.

På efteruddannelsesudvalgets vegne

Gitte Vind, FOA, formand for det Pædagogiske underudvalg og
Inger Suppli, KL, næstformand i EPOS

Juni 2011

1. Indledning

Denne rapport med jobprofilkatalog er udarbejdet som led i projektet ”Opgaveudvikling i SFO og folkeskolen - Analyse af nye kompetencekrav til AMU-målgrupperne i SFO og folkeskolen”. Projektet er finansieret af Undervisningsministeriet og ledet af uddannelseskonsulent Mette Nørholm fra sekretariatet for Efteruddannelsesudvalget for det Pædagogiske Område og Social- og Sundhedsområdet (EPOS).

Projektet er gennemført af konsulenterne Lene Wendelboe og Eva-Carina Nørskov med bistand fra studentermedhjælp Sidsel Lundtang. Undervejs har konsulenterne modtaget input og projektstøtte fra EPOS, ligesom en række repræsentanter fra udbydere og arbejdspladser ved et kvalificeringsseminar har valideret og kvalificeret undersøgelsens resultater.

Udover disse vil vi gerne takke de interesserede og velvillige medarbejdere og ledere fra deltagende SFOer samt ressourcepersoner i indskolingen på skoler, i børne- og ungdomsforvaltninger samt forskningsinstitutioner, der har bidraget til dette projekt.

Baggrund og formål

Jobfunktionerne og jobområderne inden for SFO og folkeskolen – særligt indskolingsområdet - udvikler sig, og AMU-målgruppen indgår i nye sammenhænge som en del af det pædagogiske arbejde inden for folkeskolens rammer.

Udviklingen af jobområdet er påvirket af forskellige nye tiltag og indsatsområder. Området påvirkes blandt andet af nye lovkrav – eksempelvis krav til arbejdet med mål- og indholdsbeskrivelser i SFOen, hvor fokus på sundhed og bevægelse samt lektiestøtte får betydning for en del af målgruppen for AMU.

Siden 2008 er der gennemført forsøgsprojekter med undervisningsassistenter, som bl.a. rekrutteres fra AMU-målgruppen, og som indgår i forskellige funktioner i arbejdet i og omkring det formelle læringsrum. Med loven om social service, som trådte i kraft den 1. januar 2007, er der desuden for alvor kommet fokus på den socialt forebyggende indsats for børn og unge i kommunerne, og sammenhængen mellem normalindsatsen og den særlige indsats over for udsatte børn og unge er præciseret. I praksisfeltet udmønter det sig i krav om koordineret og tværprofessionel indsats blandt praktikere.

Disse udviklingstendenser medfører, at der opstår nye opgaver eller nye variationer af opgavevaretagelse i SFO og folkeskole. Det kan være i form af opgaveudvidelse eller opgaveflytning i varierende former og udstrækning, der får betydning for de krav om kompetencer, som medarbejderne i AMU-målgruppen møder i deres hverdag på arbejdspladserne.

Formålet med den aktuelle analyse har i forlængelse af ovenstående været at sætte fokus på væsentlige aktuelle udfordringer i forhold til pædagogmedhjælpere og pæda-

gogiske assistenters jobfunktioner inden for jobområdet SFO og folkeskole (primært indskoling).

Analysen har fokuseret på:

***Kortlægning af udviklingen af eksisterende jobfunktioner
inden for SFO og folkeskole***

Der er inddraget perspektiver vedrørende et øget fokus på forebyggelse og integration, helhed og sammenhæng – også i relation til dagtilbud, bevægelse og sundhed (eksempelvis forsøg med særlige idræts-SFOer), erfaringer med undervisningsassistenter samt lektiestøtte som indsatsområde. Gennem analysens metodiske tilgang med fokus på også spydspidskommuner og udviklingsprojekter, har analysen inddraget tendenser for så vidt angår de nye jobfunktioner for målgrupperne og opmærksomhedspunkter i forhold til kompetencekrav.

Undersøgelsen har omfattet følgende arbejdspladser:

- SFO
- Folkeskole (primært indskoling)

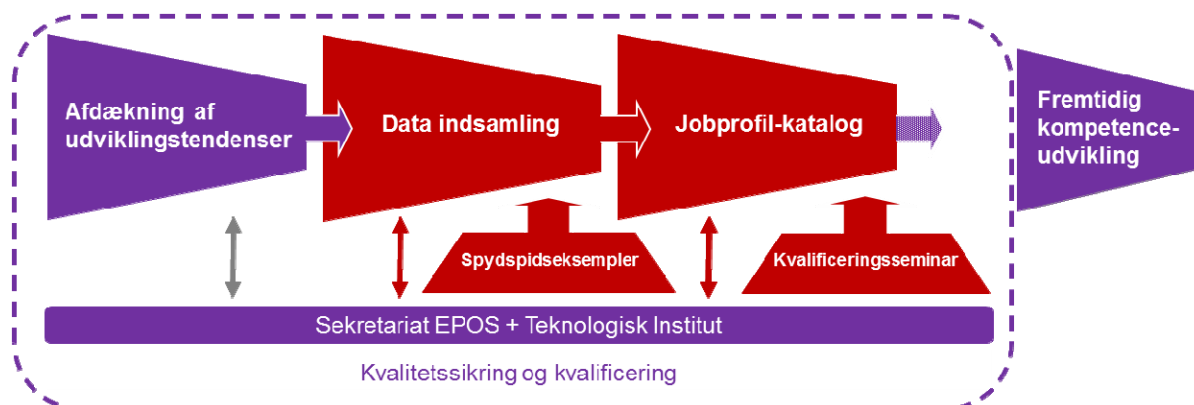
Og haft fokus på AMU-målgruppen, særligt:

- Pædagogmedhjælpere
- Pædagogiske assistenter (herunder både personer med en pædagogisk grunduddannelse, PGU, og personer med pædagogisk assistentuddannelse, PAU)

Resultatet af analysen fremgår af denne rapport, hvis hovedprodukt er et katalog med beskrivelse af seks job- og kompetenceprofiler, der dækker centrale arbejdsområder for AMU-målgruppen. Resultaterne fra analysen skal anvendes i EPOS' fremadrettede arbejde med udvikling af uddannelser for målgruppen på det pædagogiske område.

Metodisk tilgang og datagrundlag

Projektet er baseret på en kvalitativ metodetilgang med telefoninterviews, enkeltinterviews og fokusgruppeinterviews med ledere og medarbejdere i AMU-målgruppen. I tilknytning hertil er der gennemført en screening af eksisterende viden på området gennem desk study på fagblade, rapporter og undersøgelser mm., samt interviews med ressourcepersoner. I projektets afsluttende fase er resultater valideret og kvalificeret ved et kvalificeringsseminar med deltagelse af udbydere, ressourcepersoner og arbejdspladser, og ved et møde i underudvalget for det Pædagogiske Område i EPOS. Nedenstående figur illustrerer den metodiske tilgang i grafisk form.

Personalekategorier

I rapporten anvendes følgende benævnelser for det personale, som omtales:

- AMU-målgruppen (faglærte og ufaglærte medarbejdere, der er ansat i SFO og folkeskole. Det kan eksempelvis være pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter i SFO'en og både ufaglærte og faglærte medarbejdere, der arbejder som undervisningsassistenter).

Bemærk: Betegnelsen AMU-målgruppe vil blive anvendt som en fællesbetegnelse, hvis der ikke særskilt refereres til en bestemt medarbejdergruppe.

- Pædagogisk assistent (herunder både personer med en pædagogisk grunduddannelse, PGU, eller personer med pædagogisk assistentuddannelse, PAU).
- Pædagogmedhjælper (person ansat som pædagogmedhjælper).
- Pædagog (medarbejder, der er uddannet pædagog).
- Undervisningsassistent (en titel knyttet til de forsøg som har været gennemført fra 2008 og fremefter. Nogle steder kaldes denne funktion også lærerassistent. Medarbejdere i AMU-målgruppen kan eksempelvis være pædagogmedhjælpere eller pædagogiske assistenter samt andre ufaglærte eller faglærte medarbejdere, der arbejder som undervisningsassistenter).
- Pædagogisk personale (samlet betegnelse for personalet i SFO; dvs. pædagoger, pædagogmedhjælpere, pædagogiske assistenter mfl.).
- Lærer (folkeskolelærer).
- SFO-leder (leder af SFOen).
- Skoleleder (overordnet leder af SFO og skole).

Læsevejledning

Denne rapport er struktureret i en række delkapitler, der beskrives nedenfor.

Kapitel 1 rummer en indledning, der beskriver baggrund og formål med undersøgelsen, samt hvordan undersøgelsen er grebet an metodisk. Der skitseres en række metodiske udfordringer med at tegne jobområdet op i et kvantitativt perspektiv.

Kapitel 2 beskriver en række udviklingstendenser for målgruppe, jobområde og arbejdspladser, på baggrund af en tværgående analyse af de gennemførte interview samt desk research.

Kapitel 3 rummer beskrivelser af arbejdsområder, opgaver og kompetencebehov for AMU-målgruppen. Jobprofilerne er udformet således, at der er beskrevet en jobprofil, der omfatter de grundlæggende kompetencer, undersøgelsen har afdækket for AMU-målgruppen i SFO og folkeskole. En række jobprofiler med supplerende kompetencer i forhold til en række fokusområder beskrives i særskilte profilbeskrivelser.

Kapitel 4 opsummerer analysens resultater, og herefter følger litteraturliste.

2. Drivkræfter og udviklingstendenser

Jobfunktionerne og jobområderne inden for SFO og folkeskolen – særligt indskolingsområdet – udvikler sig, og personer fra AMU-målgruppen indgår i nye sammenhænge som en del af det pædagogiske arbejde inden for folkeskolens rammer. I den forbindelse udkrystalliserer der sig forskellige drivkræfter, som har betydning for udviklingen på jobområdet og AMU-målgruppens arbejdsopgaver både i SFO og skole, og i samspillet mellem SFO og skole.

Stigende krav til SFO og AMU-målgruppen

Udviklingen af jobområdet er påvirket af forskellige nye tiltag og indsatsområder. Området påvirkes blandt andet af nye lovkrav – eksempelvis krav til arbejdet med mål- og indholdsbeskrivelser i SFOen.

Den enkelte SFO mødes generelt af et stigende krav om at udarbejde dokumentation af den pædagogiske praksis, og om at koble denne dokumentation til det pædagogiske arbejde fra forskellige parter. Eksempelvis i forbindelse med pædagogiske læreplaner i SFO eller i forbindelse med gennemførelse af børneinterviews/børnesamtaler.

Tidligere har dokumentationen primært haft sin begrundelse i at skabe sammenhæng i det pædagogiske arbejde, men medarbejderne i SFO – herunder AMU-målgruppen – oplever i stigende grad et krav om at kunne begrunde det i deres pædagogiske praksis, der kan opfattes som selvfølgeligheder af personalet selv, men kan fremstå ”usynligt” for omverdenen. Denne udvikling har flere steder ført til, at dokumentationen sammentænkes og medvirker til at skabe et fælles sprog indadtil om den pædagogiske praksis, som man enten allerede praktiserer eller fremadrettet ønsker at praktisere i den enkelte SFO. Omsat i kompetencekrav viser det sig i et forstærket behov for at kunne dokumentere skriftligt såvel som mundtligt. Dette gælder både i den daglige kommunikation og samarbejde med forældre og samarbejdspartnere, eller i de sammenhænge, hvor institutionen skal profilere sig.

Som noget nyt oplever stadig flere SFOer et pres for udadtil at kunne dokumentere og kommunikere en klar faglig og pædagogisk profil (fx idræts-SFOer, SFOer med fokus på kreativitet, leg og læring mv.). Dette skal bl.a. ses i sammenhæng med, at forældre i højere grad ”shopper” mellem forskellige skoler og forholder sig kritisk til de muligheder, som tilbydes i SFOer. Dokumentation og markedsføring er derfor blevet vigtigere i forhold til at tiltrække børn/elever, og dermed kunne få ”kunder i butikken”.

Samlet set afstedkommer disse udviklingstræk et stadigt stigende krav til det pædagogiske personale og til den faglighed, der tilbydes i den enkelte SFO. For medarbejderen i SFO kan kravet bestå i at være tydelig omkring de valg, der træffes om de pædagogiske aktiviteter, begrundelser for valgene, og at kunne kommunikere disse mundtligt og skriftligt til interne og eksterne samarbejdspartnere.

AMU-målgruppens rolle i SFO

Med loven om social service, som trådte i kraft den 1. januar 2007, er der desuden for alvor kommet fokus på den socialt forebyggende indsats for børn og unge i kommunerne, og sammenhængen mellem normalindsatsen og den særlige indsats over for udsatte børn og unge er præciseret. I praksisfeltet udmønter det sig i krav om koordineret og tværprofessionel indsats blandt praktikere. Disse udviklingstendenser har indflydelse på udviklingen af EPOS-målgruppens jobfunktioner og for de krav om kompetencer, som medarbejderne møder i deres hverdag på arbejdspladserne.

På baggrund af de gennemførte interviews med medarbejdere og ledere står det klart, at der sker en bevægelse væk fra, at medarbejderne udelukkende skal planlægge og gennemføre pædagogiske aktiviteter, til at de i stigende omfang skal forholde sig til udsatte og udadreagerende børn – og hvor kompetencekravene mere og mere drejer sig i retning mod specialpædagogikken.

Som en SFO-leder udtrykker det:

”Der er sket STORE ændringer. Kravene vil blive skærpede – den pædagogiske profil vil blive skærpet hele tiden. De skal ikke bare planlægge og gennemføre aktiviteter. Vi er i en bevægelse væk fra aktivitetspædagogik til fritidspædagogik. De skal forholde sig til udsatte børn og udadreagerende børn. Det bliver mere og mere en retning mod specialpædagogikken. Der skal personer i meget ligevægt for at kunne modstå det pres. Når man ikke har en uddannelse, bliver ens arbejdsmiljø presset”.

Leder i SFO

I forlængelse heraf skal det nævnes, at kompetencer i forhold til håndtering af konflikter bliver fremhævet af samtlige interviewede og med en høj prioritering. Dette kan dreje sig om at kende til konfliktoptrappende og -nedtrappende adfærd og kommunikation, samt at kunne beherske samtaleteknikker og have indsigt i relationer og relationsdannelse (beskrives uddybende i kapitel 3).

AMU-målgruppens rolle i samspillet mellem skole og SFO

Analysen viser, at der sker en udvidelse af jobfunktionerne for AMU-målgruppen på SFO-området. Denne udvikling sker både inden for rammerne af SFOen, og i form af at medarbejderne i SFOen i højere grad inddrages i indskolingen og dermed får en rolle i kraft af at udføre pædagogisk arbejde, også i den mere formelle læringssituation i folkeskolen.

Der er variation og forskelle i praksis, men samlet set oplever man en udvidelse af arbejdsopgaverne for AMU-målgruppen samt en opgaveflytning. Eksempelvis kan medarbejdere i AMU-målgruppen nogle steder benyttes i funktion som støtte i den formelle læringssituation i folkeskolen, hvis der er tale om velfungerende klasser, mens man andre steder vælger, at det, hvis der er tale om mindre velfungerende klasser med elever med særlige behov, primært er pædagoger, som inddrages i indskolingen. Men også her sker en glidning, fx når besparelser nævnes som årsager til, at AMU-målgruppen

bliver inddraget på dette felt. Der er også set eksempler på, at medarbejdere fra AMU-målgruppen indgår som vikar for læreren i 0.klasse eller som støttefunktion i idrætstimer i 0. klasse.

Der ses også eksempler på at repræsentanter fra AMU-målgruppen indgår som faste medlemmer af AKT-team (Adfærd, Kontakt og Trivsel team), eller eksempler på at AMU-målgruppen på anden måde bidrager i det forebyggende arbejde eller arbejdet med børnenes trivsel på skolen. Det er i undersøgelsen eksempelvis beskrevet, hvordan man fra SFO-side bidrager med en "pusterums"-funktion i skoletiden for særlige urolige elever.

Af andre eksempler på AMU-målgruppens arbejdsfunktion i samspillet mellem skole og SFO nævnes situationer, hvor børnene følges fra skole til SFO. I den forbindelse er der mulighed for at arbejde med trivslen hos børnene, og i det hele taget kan SFO-medarbejderen have en vigtig funktion som overgangsperson for barnet, hvis vilkår er at opleve en række skift i de sociale sammenhænge i løbet af en dag.

Opgaveflytningen kan betyde, at AMU-målgruppen kan komme til at indtræde i nogle af de funktioner, som pædagoger indtager i dag. I den forbindelse er det gennem undersøgelsen fremhævet, at der er en faglig forskellighed mellem det pædagogiske personale og lærere – og at forskelligheden giver en god synergi i forhold til at skabe en helhed for det enkelte barns udvikling. Hvor læreren har et særligt ansvar for den faglige indlæring, er det et væsentligt omdrejningspunkt for det pædagogiske arbejde at se 'Det hele barn', at arbejde med børnenes alsidige, sociale og personlige udvikling, at forstå barnets udviklingstrin og at medvirke til, at det enkelte barn trives og derigennem også støtte barnets læreprocesser. Set i det lys kan et perspektiv for fremtidig kompetenceudvikling være at styrke den pædagogiske profil, især blandt pædagogmedhjælperne.

AMU-målgruppens rolle i folkeskolen

I forhold til AMU-målgruppen og deres mulige fremtidige rolle i folkeskolen kan der iagttages flere nye udviklingsinitiativer – senest eksempelvis i form af forsøgsprojekter med undervisningsassistenter, som bl.a. rekrutteres fra EPOS-målgrupper, og som indgår i forskellige funktioner i arbejdet i og omkring det formelle læringsrum i folkeskolen.

Undervisningsassistenten indgår ofte i klassen som en ekstra støtte i forhold til urolige elever – eller elever, som har svært ved at koncentrere sig. De kan indgå som hjælp til elever med læse-, skrive- og regnevanskeligheder. Og som mere praktisk hjælp – eksempelvis med at opstille PC'er ol. Undervisningsassistenterne har overvejende en støttende funktion og kan bidrage til, at læreren får tid og rum til også at kunne imødekomme behov fra "normale" (som ikke har særlige behov) og særligt begavede børn. Det at være to voksne frem for én muliggør også, at der kan igangsættes andre initiativer og eksempelvis opdeles i hold som en del af undervisningstiden.

AMU-målgruppens rolle i barnets overgang mellem daginstitution og SFO/indskoling

Som et generelt opgave- og kompetenceområde dokumenterer undersøgelsen, at AMU-målgruppen spiller en væsentlig rolle for barnet i overgange i hverdagen fra en social sammenhæng til en anden, men også overgange fra et udviklingsstrin til et andet og fra en tilbudstype til en anden. Dette viser sig på et felt, hvor pædagogmedhjælperen/den pædagogiske assistent forventes at spille en større rolle fremover, nemlig i arbejdet med børns overgang fra daginstitution til SFO og indskoling.

På baggrund af denne undersøgelses materiale er det vurderingen, at samspillet mellem daginstitutioner og SFO/skole forventes at øges fremover i takt med, at der i stadig stigende grad stilles krav til daginstitutioner om at forberede børnene på skolestart. Det vil derfor være relevant at følge udviklingen på dette område og løbende have for øje, om der opstår nye kompetencekrav til pædagogmedhjælperne i kølvandet på denne udvikling.

På nuværende tidspunkt er nogle af de initiativer, der arbejdes med blandt de interviewede SFOer og skoler, at få implementeret en bedre og mere systematisk overleveringsprocedure. Blandt andet ved at afholde møder mellem daginstitutioner og skole/SFO et par måneder før skolestart. Møderne kan omhandle spørgsmål som "Hvad er det for en børnegruppe, vi vil modtage" samt afstemning af forventninger mellem de to institutionsparter. I den forbindelse har én af skolerne, der har bidraget til analysen, eksempelvis givet udtryk for, at deres forventninger til daginstitutionerne ikke går på det faglige, men primært handler om de sociale kompetencer og børnenes selvhjulpenhed.

Set i et fremadrettet perspektiv kan det forventes, at sådanne aktiviteter vil tage til for at styrke implementeringen af skoleforberedende initiativer og overgangen mellem SFO/skole og daginstitutioner.

Der gennemføres på nuværende tidspunkt også forskole-projekter, hvor børnene sammen med pædagogisk personale fra daginstitutioner har besøgt skole/SFO, med det sigte at give børnene mulighed for at vænne sig til og blive trygge ved de "nye" voksne, lokaler mv. Også på dette felt forventes det, at samspillet vil blive mere udtalt fremover. Blandt andet set i sammenhæng med, at tidspunktet for børnehavebørns overgang til SFO i stigende omfang fremrykkes.

3. Jobprofiler

På baggrund af den kvalitative interviewundersøgelse er der udarbejdet detaljerede jobprofiler med beskrivelser af kompetencekrav for AMU-målgruppen, dvs. faglærte og ufaglærte medarbejdere, der er ansat i SFO og folkeskole. Det kan eksempelvis være pædagogmedhjælpere, pædagogiske assistenter eller undervisningsassistenter.

Jobprofilerne beskriver og dokumenterer en række jobfunktioner og peger samtidig på udviklingstendenser, der har betydning for bevægelsen på det pædagogiske jobområde, der falder inden for SFO og folkeskole.

AMU-målgruppens jobfunktioner og de kompetencekrav, der følger af dem, kan placeres i et kontinuum, hvor den enkelte medarbejders erfaring, de valgte indsatsområder i den enkelte kommune/på den enkelte arbejdsplads, samt organisering af arbejdet lokalt ofte har betydning for det konkrete udfald i muligheder og krav til den enkelte medarbejders jobprofil. Det er også denne variation, som uddannelsesudbuddet i AMU-regi skal kunne rumme, og det stiller krav om fleksibilitet.

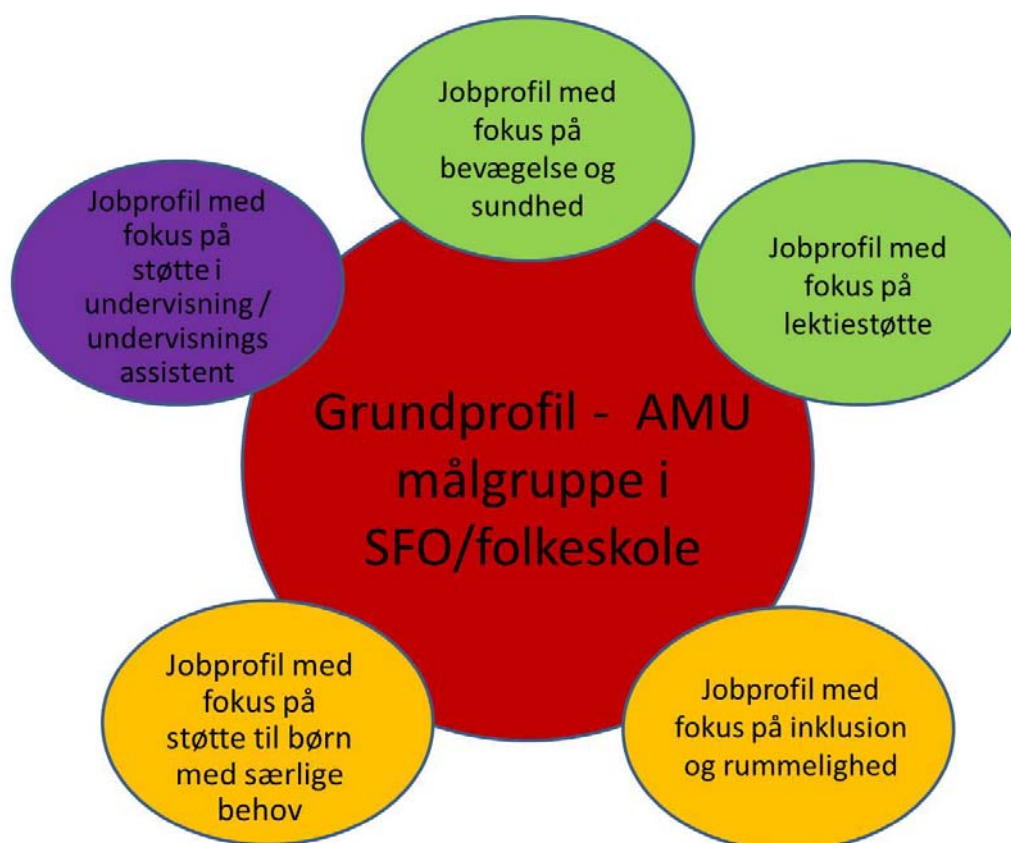
Jobprofilerne skal betragtes som analytiske kategorier. Kategorierne har dannet afsæt for undersøgelsen og er blevet underbygget og udviklet igennem undersøgelsen. Profilerne er således undersøgelsens bud på at vise mønstre i et jobområde, som er karakteriseret af mangfoldige nuancer, og hvor sammenhæng og helhed mellem aktiviteterne ofte har vist sig at være en grundlæggende vision for det pædagogiske arbejde.

I figuren på næste side er undersøgelsens bud på jobprofiler for AMU-målgruppen i SFO og folkeskole præsenteret i en grafisk oversigt (se side 15).

Kernen i modellen er grundprofilen (rød), der repræsenterer de grundlæggende kompetencer, som undersøgelsen har afdækket for AMU-målgruppen i SFO og folkeskole.

Grundprofilen er omgivet af jobprofiler, der repræsenterer supplerende kompetenceområder, som undersøgelsen har haft fokus på. Disse jobprofiler med supplerende kompetenceområder har en farvet markering. Farvemarkeringerne giver et fingerpeg om, hvor jobprofilerne overvejende findes: Profilbeskrivelser med grøn markering illustrerer jobfunktioner, der primært finder sted i SFOens rum. Rød markering illustrerer en jobfunktion, der primært finder sted i skolens rum, mens en jobprofil med orange markering illustrerer jobfunktioner, der som oftest finder sted imellem og på tværs af skole-rum og SFO-rum.

Jobprofiler

Undersøgelsen har som en del af sin søgeoptik efterspurgt eksempler på AMU-målgruppens involvering inden for områderne 'Lektiestøtte' og 'Overgang fra daginstitution til indskoling'. Analysen har vist, at AMU-målgruppens involvering har været af et sådan omfang og en tyngde, at der ikke, som tilfældet er med de øvrige fem profiler, på nuværende tidspunkt med udgangspunkt i praksis kan tegnes en fuldt udfoldet profil. Der er dog indikationer af, at opgaveudvidelse og opgaveflytning betyder, at der uddannelsesmæssigt bør være et fokus herpå for at imødegå fremtidens udviklingsbehov for AMU-målgruppen.

På temaområdet "Overgang fra daginstitution til indskoling" har undersøgelsen vist, at der er tale om en bredere og mere generel funktion, der handler om at sikre overgange i børnenes dagligdag. På baggrund af de gennemførte interviews opfattes denne opgave som en grundlæggende og fast integreret del af job- og opgaveområdet for AMU-målgruppen i SFO, og kompetencebehovene er derfor beskrevet i "Grundprofilen."

På temaområdet "Lektiestøtte" beskrives opgaver og kompetencebehov i forhold til, på hvilken måde AMU-målgruppen i dag udfolder sig, og i hvilken retning AMU-målgruppen potentielt kan positionere sig på et nyt arbejdsfelt inden for SFO. Elementer i en sådan fremtidig jobprofil er beskrevet i jobprofil nr. 6.

I de efterfølgende afsnit beskrives først den grundlæggende profil med tilhørende kompetencer i en særskilt profil. Derefter følger beskrivelser af hver af de profiler, der repræsenterer supplerende kompetenceområder, som undersøgelsen har haft fokus på.

Jobprofilkataloget beskriver således seks jobprofiler:

- En grundlæggende jobprofil for AMU-målgruppen i SFO og indskoling/folkeskole
- En jobprofil med fokus på inklusion og rummelighed
- En jobprofil med fokus på støtte til børn med særlige behov
- En jobprofil med fokus på bevægelse og sundhed
- En jobprofil med fokus på støtte i undervisningen/arbejdet som undervisningsassistent
- En jobprofil med fokus på lektiestøtte – elementer i en mulig fremtidig jobprofil

Jobprofilkataloget giver følgende oplysninger om den enkelte jobprofil:

- Eksempler på arbejdsopgaver, dvs. hvilke opgaver, der karakteriserer den enkelte jobprofil
- Beskrivelse af kompetencekrav beskrevet i forhold til henholdsvis krav om viden og færdigheder (på handleniveau)

I jobprofilbeskrivelserne er der anvendt citater fra undersøgelsen, der kan medvirke til at illustrere opgaver eller kompetencebehov for den pågældende jobprofil.

Jobprofil 1: Grundlæggende jobprofil for AMU-målgruppen i SFO og indskoling/folkeskole

Jobfunktionen omfatter det udviklende, forebyggende og støttende pædagogiske arbejde med børn i alderen ca. 6-10 år, som udføres af pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter i samarbejde med øvrigt pædagogisk personale.

Det pædagogiske arbejde udføres med sigte på at fremme børns udvikling, trivsel og selvstændighed, og udføres i samarbejde med forældrene. Jobområdet har baseret sig på begreber som fri leg og selvforvaltning, men bliver nu gradvist påvirket af begreber som læring og dannelse. Dette kan i SFOens daglige praksis afspejle sig i en bevægelse fra lille grad af styring til en højere grad af styring i de pædagogiske aktiviteter.

Eksempler på arbejdsopgaver

Pædagogiske aktiviteter

Grundprofilen består af opgaver og kompetencer i forhold til det at skabe de bedste betingelser for børns relationsdannelse, under de omstændigheder som børns hverdagsliv er betinget af, og med de påvirkninger som deres udvikling sker under.

- Selvstændigt eller i samarbejde med andre planlægge og gennemføre pædagogiske aktiviteter som kreative værksteder, oplæsning, musiske aktiviteter, bevægelses- og udeaktiviteter mv.
- Selvstændigt at kunne varetage fokus på forskellige børns forskellige behov for samtale, ro, fordybelse, relationsdannelse og leg.
- Selvstændigt at stimulere til og fastholde gode samtaler med børnene, ofte i samspil med gennemførelse af de pædagogiske aktiviteter.
- Deltage i observationer af børns relationer og relationsskabelse.
- Have opmærksomhed på, hvordan brugen af sociale medier får betydning for børns måde at indgå i og være i relationer på, herunder være med til sammen med børnene at opstille spilleregler for, hvordan de bruges i hverdagen i SFO.
- Bidrage til at personalet i SFO tager hensyn til og evt. tilpasser pædagogiske aktiviteter til det enkelte barn og børnegrupper på baggrund af observationer.

- Fungere som "hjælper" for barnet i overgange mellem forskellige sociale sammenhænge i løbet af en dag. Citatet til højre gengiver, hvordan denne opgave kan udøves.
- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at varetage åbne- eller lukke- vagter i SFOen, dvs. modtage de første børn om morgenen, igangsætte første aktiviteter, modtage beskeder med videre, afslutte aktiviteter og sende børn hjem.
- Selvstændigt at varetage funktionen med at besvare telefonopkald, skrive børn ind og ud, modtage beskeder fra børn og forældre ved SFOens samlepunkt. Funktionen kan have forskellige navne, for eksempel "At sidde ved bogen", "Blæksprutten", "Kaptajnen" mv.
- Daglig koordinering af børns transport til og fra skole og SFO, ture og udflugter.
- Deltage i udflugter.
- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at varetage en række praktiske opgaver (mindre reparationer, IT-udstyr, indkøb af varer samt medvirke til at SFOen fremstår præsentabel og ryddelig inde som ude.)

"Vi kan dele oplevelserne med børnene bagefter – mange gange siger de til deres forældre eller til os: "Det kan jeg ikke huske", men ved at vi har været sammen med dem hele dagen (og i skolen), kan vi være med til at hjælpe dem til at binde deres dag sammen. Vi kan være voksne, som de kan dele oplevelser med og snakke om efterfølgende. Det er godt for børnene."

Kvindelig pædagogmedhjælper, ansat i SFO

Der er en række særlige opgaver knyttet til arbejdet med børns overgang fra daginstitution til SFO og indskoling, som bliver beskrevet i de efterfølgende punkter:

- I samarbejde med andre at forberede og gennemføre besøg for børnehavebørn, med det sigte at give børnene mulighed for at blive trygge ved de "nye" voksne, lokaler mv.
- I samarbejde med kolleger være ansvarlig for introduktion til og aktiviteter for kommende skolebørn i deres første tid i folkeskolen. Dette er relevant i de kommuner, hvor man har "forskudt" overgang fra børnehave til skole, og de nye 0.klasser starter i SFO i maj måned med skolestart i efterfølgende august måned.
- Sammen med kolleger at deltage ved besøg i klub for de børn som efter 3. klasse forlader SFO for at starte i klub.

Arbejdets organisering (samarbejde mv.)

- Deltage i personalemøder.
- Deltage i P-møder (møder om pædagogiske aktiviteter og opfølgning på enkelt børn mv.). Disse kan enten være gentagne møder på faste ugedage eller eksempelvis ½ times "summe"-møder.
- Deltage i teamsamarbejde, hvor det pædagogiske personale har en fast tilknytning til en klasse og et fast team af lærere. Undersøgelsen giver indtryk af, at det i langt overvejende grad er pædagoger, som får tildelt timer til mødeaktivitet med lærere, mens der kan ses en tendens til, at pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter får tildelt timer til den direkte konfrontationstid med klasserne. Dette er medvirkende til, at samarbejde foregår i direkte tilknytning til eller under udførelse af den pædagogiske opgave.
- Deltage i udarbejdelse af pædagogiske læreplaner og opstilling af læringsmål for børnene, eksempelvis i forhold til personlige eller sociale mål, eller mål for motorisk udvikling, hvor SFOen kan medvirke til opfyldelse af mål.
- I samarbejde med kolleger i SFO og undervisningspersonale i indskolingen at arbejde med klassesdannelse og dertilhørende kommunikationsopgaver i forhold til forældre, børn mv.
- Selvstændigt eller i samarbejde med arbejdsmiljørepræsentant at varetage funktionen som ansvarlig for sikkerheden på legepladser.
- Udarbejde og formidle ugeplan for SFO til kolleger og til samarbejdspartnere internt og eksternt samt forældre (på internettet).
- Holde oplæg for kolleger om faglige emner fra kurser eller pædagogiske temadage, medarbejderen har deltaget i.

Pædagogisk planlægning

- Deltage i arbejde med at udarbejde arbejdsgrundlag eller mål- og indholdsbeskrivelser. Dette sker i samarbejde med pædagoger og SFOens ledelse.
- Deltage i planlægning af større arrangementer med kolleger.

Samarbejde med andre aktører

- Deltage i forberedelse, gennemførelse og opsamling på børnesamtaler og/eller forældresamtaler. I nogle tilfælde gennemføres disse interviews og samtaler sammen med pædagoger og/eller lærere, evt. forskudt – i nogle tilfælde gennemfører pædagogmedhjælperen/den pædagogiske assistent interviews og samtaler selvstændigt.
- Deltage i arbejde med at udarbejde arbejdsgrundlag for SFO på pædagogiske temadage (med deltagelse af forældre).

- Deltage i møder med personale fra børnehave, PPR, tale-hørepedagog m.fl. i forbindelse med klassedannelse eller enkeltbørns særlige situation og behov.

Viden

- Indsigt i børns udvikling, sprogtilegnelse og relationsdannelse.
- Indsigt i didaktiske metoder og modeller i forhold til pædagogiske og praktiske aktiviteter.
- Viden om og kendskab til metoder til konflikthåndtering, konfliktoptrappende og -nedtrappende kommunikation og adfærd.
- Viden om regler for magtanvendelse og underretninger, samt dokumentation.
- Indsigt i dokumentationsmodeller og -metoder.
- Indsigt i vilkår for tosprogede børn, sprogudvikling, kulturel baggrund mv. samt livsformer.
- Indsigt i og kendskab til relevant spørgemetodik og -teknikker (fx i forbindelse med gennemførelse af forældre- eller børnesamtaler).
- Indsigt i sociale medier (spil på nettet, mobiltelefoner, Xbox playstation osv.) og deres betydning for børns relationsdannelse.

Færdigheder (handleniveau)

De centrale færdigheder, der bliver fremhævet, er:

- Kunne beskrive, begrunde og handle efter de grundlæggende principper for arbejdet i SFO; eksempelvis hvad er SFOens rolle, grundlæggende pædagogiske principper, planlægning af aktiviteter, omgangstone i forhold til forældrene mv.
- Kunne analysere mange typer situationer præget af uforudsigelighed og være i stand til at vælge den rigtige pædagogiske metode på det sted og tidspunkt, det kræves. Herunder kunne prioritere mellem opgaver og være i stand til at kommunikere om disse prioriteringer.
- Fungere som relationsmedarbejder samt opbygge og vedligeholde relationer til og imellem børnene. Kunne se, undersøge og arbejde pædagogisk med relationer. Kunne registrere tegn på børns trivsel eller manglende trivsel.
- Kunne arbejde pædagogisk med børns relationsdannelse i forhold til, hvordan brugen af sociale medier får betydning for børns måde at indgå i og være i relationer på, herunder metoder til sammen med børnene at opstille spilleregler for, hvordan de bruges i hverdagen i SFO.
- Kunne formulere sig om børns relationer og relationsdannelse i samspillet med øvrigt pædagogisk personale.
- Evne til bevidst at arbejde med forskellige grupperinger mellem børnene.
- Kunne arbejde undersøgende og anerkendende med de problemstillinger, børnene har, som ofte kan være komplekse og sammensatte. Det sker gennem samtale og samvær, samt ved at have udviklet færdigheder til tale- og lytteteknik og anvende undersøgende spørgsmål. Citatet gengivet til højre beskriver, hvilke kompetencer der kan bringes i anvendelse.
- Kunne understøtte børnenes egne læreprocesser. Være opmærksom på børnenes forudsætninger, og på at læring kræver tid til handling og eksperimenter, men også fordybelse og ro.
- lagttage og observere børn og sætte deres handlinger og ytringer i relation

"Lytter. Stiller spørgsmål. Man går ikke efter det, men hvis man har en fælles interesse... de synes det kan være helt vildt hyggeligt. ... Pludselig åbner de op og fortæller en hel masse. Det kan være mange forskellige ting, og det kan være forskellige ting på samme tid... Nogle har problemer i SFOen, nogle har problemer hjemme, nogle har det helt vildt godt derhjemme og kan ikke vente med at komme hjem, nogle bliver kun drillet eller mobbet i SFOen.

Mandlig PGU, ansat i SFO

til børnenes situation og deres relationer.

- Have kendskab til konflikthåndteringsmetoder og -værktøjer. Samtlige interviewede nævner dette som et væsentligt kompetencekrav.
- At være bevidst om at udvikle egne holdninger, og hvordan disse bringes i spil i relationen til og mødet med børnene (i forhold til temaer og emner i hverdagens relationer).
- Kunne beskrive og reflektere over egen praksis med sigte på at højne kvaliteten. I den forbindelse at kunne forholde sig til temaer som "forståelse for kerneydelsen" (hvad er det jeg er her for, hvad er det institutionen står for, og hvilke kompetencer udvikler børnene gennem aktiviteterne mv.).
- Deltage i dokumentations- og evalueringsopgaver, herunder pædagogiske læreplaner og læreplansmetodik (i samarbejde med øvrigt pædagogisk personale samt lærere).
- Kunne indgå i samarbejde med lærere og øvrige SFO-medarbejdere.
- Kunne give konstruktiv feedback til kolleger, fx i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner, eller fx i forbindelse med deltagelse i forældresamtaler eller børnesamtaler.
- Kunne indgå i konstruktive relationer til forældre i de daglige forholdsvis tidsafgrænsede relationer (pædagogmedhjælperen/den pædagogiske assistent fungerer ofte som frontmedarbejder) og i de længerevarende samarbejdsrelationer (fx ved møder).
- Kunne gennemføre forældresamtaler og børnesamtaler med anvendelse af relevante spørgemetodikker og -teknikker.
- Have kendskab til og kunne anvende pædagogiske værktøjer som eksempelvis cooperative learning, dialogkort, håndtegn og piktogrammer mv. som alternative kommunikationsformer.
- Præsentationsteknik (fx i forbindelse med at holde oplæg, fortælle kolleger om kurser eller pædagogiske temadage, medarbejderen har deltaget i).
- Kunne betjene IT-værktøjer på PC med henblik på at kunne deltage i dokumentationsarbejde og kommunikation på skolens IT-platforme.
- Have læse- og skrivekompetencer på et niveau, der muliggør deltagelse i dokumentationsarbejde og kommunikation på skolens IT-platforme.

Jobprofil 2: Jobprofil med fokus på inklusion og rummelighed

Denne jobprofil kan betragtes som en udbygning og har derfor vist overlap med den forudgående beskrevne grundprofil, idet børnenes udvikling, trivsel og sammenhængskraft i børnegruppen er hovedopgaven for AMU-målgruppen i SFO og folkeskole. Men denne jobprofil beskriver de særlige jobfunktioner, som aktualiseres i forbindelse med, at der i folkeskolen er øget fokus på den socialt forebyggende indsats for børn og unge i kommunerne.

I praksisfeltet udmønter det sig blandt andet i krav om koordineret og tværprofessionel indsats blandt praktikere, men også i at hele SFOen skal udvikle den pædagogiske praksis således, at den kan rumme mange forskellige børn og disses forskellige behov.

I denne medarbejders jobområde vil der således være fokus på at skabe de bedste betingelser for gode relationer i børnegruppen, også på baggrund af en mere sammensat børnegruppe.

Eksempler på arbejdsopgaver

Pædagogiske aktiviteter

Overordnet set består opgaven i selvstændigt eller i samarbejde med kolleger at planlægge og gennemføre pædagogiske aktiviteter, som involverer forskellige børn på en måde, så alle inddrages og bidrager til fællesskabet. Dette kan udforme sig i en række opgaver, som beskrives nedenfor.

- Tilrettelægge og gennemføre aktiviteter for børn i en gruppe, der tilpasses den pågældende gruppe og deres situation. At gennemføre aktiviteter med fokus på inklusion kræver grundig forberedelse og overvejelser undervejs, som belyst i citatet til højre.
- Varetage ”pusterum” funktion. Et tilbud til et barn, der kan have det svært, fx i undervisningen, eller har været urolig, så det forstyrrer undervisningen.

”Jeg arbejder for eksempel ofte ude om eftermiddagen i træværkstedet ved bål. Jeg tager de ting med mig, som jeg kan, som jeg har med hjemmefra, fx min far er snedker, så jeg kan noget med at arbejde i træ.

Nogle børn kan have godt af at komme i værksted efter en lang dag i skolen. Det kan være nogle som knalder ud. Hvis der kommer nogle børn, som har nogle særlige behov, så har jeg en plan for, hvad jeg har gang i. Så laver vi nogle aftaler om, hvad vi gør, og hvorfor vi gør det.”

Mandlig pædagogmedhjælper,
ansat i SFO

- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at deltage i "børnetid". "Børnetid" kan bestå i at gå rundt med børnene, snakke, hygge og høre, hvordan det går, og have særlig opmærksomhed på de børn, som det pædagogiske personale har debatteret ved personalemøder.
- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at deltage i observationer på enkelte børn. Som citatet til højre belyser, kan det gennemførte fokuserede observationsforløb inkludere opfølgning i form af forældrekontakt og ændringer i barnets gruppetilhørsforhold.

Arbejdets organisering (samarbejde mv.)

- I samarbejde med lærere og børn at arbejde med trivslen i en klasse. Opgaven kan bestå i at lave aftaler med lærerne og børnene om, hvad der skal arbejdes med, hvad evt. problematikker består i, og lave gensidige aftaler om, hvordan man kan ændre på de u hensigtsmæssige relationer eller måder at kommunikere på.

Pædagogisk planlægning

- I samarbejde med øvrigt pædagogisk personale at udvikle, planlægge og gennemføre aktiviteter, som udnytter relevante kompetencer i personalegruppen; fx rummer aktiviteter med bevægelse, krop og sundhed – en række muligheder for at arbejde målrettet med inklusion. (Beskrives nærmere i jobprofil 4).

Samarbejde med andre aktører

- Deltage i forberedelse, gennemførelse og opsamling på børnesamtaler og/eller forældresamtaler. Disse kan selvstændigt gennemføres af repræsentant fra AMU-gruppen alene (med back up fra pædagog til at vende problematikker) eller sammen med en pædagog.

"Men så opstod muligheden for, at flyveren faktisk kunne gå og observere børnene. Fx at "skygge" et bestemt barn. Og så fulgte jeg en pige, som kom med støtte, fordi hun havde specielle behov. Hun var en frisk pige, rap i munden, og vi besluttede at placere hende i en almindelig gruppe. Jeg var flyver en dag og kunne følge hende og se, hvordan hun egentlig løb ind i mange nederlag, hvordan hun blev afvist, og hvor modbydelig... hun også selv kunne være... hvor modbydelige de var overfor hende. ... Forældrene var glade, den dag vi sagde, at vi ville sætte hende i en almindelig gruppe, men de var lige så glade, da vi kom og sagde, at hun faktisk havde behov for særlig støtte. Vi talte om det ved et personalemøde, og så trak vi hende ind i den lille gruppe og søgte nogle ekstra timer... Og det kom sig af, at vi havde den flyverfunktion, hvor vi havde mulighed for at observere."

Kvindelig pædagogmedhjælper og klubpædagog, ansat i SFO

Viden

- Indsigt i børns udvikling, sprogtilegnelse og relationsdannelse.
- Indsigt i begreber som inklusion og eksklusion.
- Indsigt i begreber som trivsel, mobning mv.
- Kendskab til observations- og spørgeteknikker.
- Kendskab til AKT-metoder (Adfærd, Kontakt og Trivsel metoder).

Færdigheder (handleniveau)

De centrale færdigheder, der bliver fremhævet, er:

- At tilrettelægge hvilke typer aktiviteter, som kan passe til børnenes situation ud fra forudgående kendskab og indsigt i pædagogiske metoder, samt at give plads og rum til samtale undervejs, samt at kunne evaluere (for sig selv eller sammen med børnene) de metoder, som anvendes.
- Kunne anvende relevante observations- og spørgeteknikker.
- Kunne anvende AKT-metoder, fx at lave "kontrakter" om, hvad de involverede parter gerne vil opnå og hvordan.
- At kunne analysere problemfelter og eksempelvis i samarbejde med kolleger undersøge, om potentielle eller opståede konfliktsituationer er grundet enkeltelever eller grupper af elever.
- Finde/se udfordringer og forsøge at møde dem med forslag til løsninger, der passer til konteksten og typen af udfordringer.

"Det er vigtigt at kunne spørge sig selv: Hvorfor gør jeg det, jeg gør – reflektere over aktiviteterne. Hvorfor bruger jeg de aktiviteter til det, jeg bruger det til – hvad er formålet og hensigten og resultatet?"

Ikke når man står i aktiviteten – men på forhånd – altså i forbindelse med planlægning eller bagefter – at få evalueret. Man skal ikke altid tænke og analysere, man skal også nogen gange bare være i flow med børnene!"

Mandlig PGU, ansat i SFO

- At medvirke til at man i situationer, hvor den frugtbare relation er udfordret, at finde forhandlingsrummene, så alle parter føler, at de opnår noget – og at samarbejdet kommer til at bevæge sig i den rigtige retning.
- Kunne "oversætte" og formidle mellem lærer og børn, eller demonstrere teknikker til ændret kommunikation (se citatet til højre).

"Jeg skal have dem til at forstå, at det nogle gange kan være en god ide at tænke noget inde i hovedet – men munden skal sige noget andet."

Mandlig PGU, ansat i SFO

- At kende og kunne anvende metoder og teknikker til at løse akutte konflikter. Metoder til at få ro på en situation, hvor stemningen kan være meget ophidset eller barnet aggressivt. Metoder og spørgeteknikker til at undersøge, hvad der er sket, og at give barnet nogle værktøjer til at komme ud af konflikter, fx "time out", som at gå en tur, eller tegneteknikker, hvor barnet med billeder kan illustrere stemninger og følelser. Indsigt i debriefingsteknikker ved større konflikter.

Jobprofil 3: Jobprofil med fokus på støtte til børn med særlige behov

Denne jobprofil beskriver jobfunktioner for en medarbejder, som arbejder med specifik støtte til et enkelt barn, der eksempelvis kan være udviklingshæmmet eller have særlige adfærdsmæssige problemstillinger, som kræver fokuseret indsats. Støtten muliggør, at barnet kan deltage i undervisning og øvrige aktiviteter. Medarbejderen følger dette barn, typisk i én til én kontakt, og i et forløb på tværs af de rum, barnet færdes i. Derfor udøves jobfunktionerne typisk både i undervisningen og i SFO.

Jobfunktionen defineres ud fra et særligt støttebehov og dertil knyttede ressourcer, som muliggør, at den pågældende medarbejder kan trækkes ud af den øvrige drift. Dette kan være i spektret et par timer pr. uge til fuld tid. Udbredelsen af en sådan jobprofil er således afhængig af den prioritering, som den enkelte kommune og skoleledelse vælger set i forhold til de behov, som findes i målgruppen.

Eksempler på arbejdsopgaver

Pædagogiske aktiviteter

Overordnet set handler opgaverne om at tilrettelægge og gennemføre pædagogiske aktiviteter i børnegruppen, sådan at børn, som har vanskeligheder med at afkode sociale omgangsformer og indgå i sociale relationer på samme vilkår som øvrige børn, har mulighed for at indgå i gensidigt givende relationer.

- Adfærdsmæssig støtte i undervisningen. At hjælpe barnet med at holde fokus på undervisningen.
- Motivere til og sammen med barnet deltage i særlige udviklende aktiviteter, fx idræt.
- Lektiestøtte. Give støtte til barnets lektielæsning efter aftale med forældre, fx hvis ressourcerne til dette ikke er tilstrækkelige hjemme.
- Praktisk støtte for og motivation af barn med nedsat fysisk funktion. Hjælp til praktiske funktioner i hverdagen, som at spidse blyanter, tage tøj af og på, særligt udstyr til idræt mv.

"Men på et tidspunkt ville Jens hellere spille fodbold. Så begyndte han til fodbold, og han spiller fodbold på et handicap-hold, som deltager i stævner, og de har været med til at vinde DM. Jeg har også brugt rigtig lang tid på at lære ham at spille badminton. Det var også rigtig svært for ham, fx at lære at serve, men igen var det hans enorme stærke vilje, som har gjort, at "Ja, det kunne han jo også." Han ville gerne spille, men de andre bankede ham jo ud af banen på ganske kort tid,... så gik jeg i gang med ham."

Kvindelig pædagogmedhjælper, ansat i SFO

Arbejdets organisering (samarbejde mv.)

- I samarbejde med lærere tage beslutning om og planlægge, hvordan støttetimer til det pågældende barn bedst muligt anvendes. I hvilke timer indgår medarbejder fra AMU-målgruppen i undervisningen og på hvilken måde. Denne planlægning foregår ofte i tilknytning til timerne eller "på gangen".

Pædagogisk planlægning

- Udvikling og afprøvning af værktøjer, fx piktogrammer til brug for støttefunktionen i undervisning (piktogrammer kan eksempelvis anvendes, hvis barnet er visuelt orienteret eller har brug for struktur i hverdagen).

Samarbejde med andre aktører

Forældresamarbejde med forældre til det pågældende barn, som medarbejderen er støtteperson for, er en væsentlig opgave for AMU-målgruppen i denne jobprofil. En kontinuerlig og længerevarende indsats fordrer et forældresamarbejde, som er gensidigt og forpligtende, og kan være krævende.

Arbejdsopgaverne for pædagogmedhjælperen/den pædagogiske assistent i forældresamarbejdet kan beskrives i form af en række underopgaver med tilhørende kompetencekrav. For samtlige arbejdsopgaver knyttet til forældresamarbejdet gælder, at det sker i den daglige kontakt eller ved forældresamtaler mellem forældre og SFO, som gennemføres enten med medarbejderen i AMU-målgruppen alene eller sammen med dennes leder og/eller med en lærer.

- Information til og dialog med forældrene om de pædagogiske tiltag, man vælger at anvende i forhold til det pågældende barn. Hvilke aktiviteter gennemfører personalet pt. i forhold til barnet og dets omgivelser og med hvilket formål. Ændringer og tilpasninger kommunikeres løbende.
- Samtaler, råd og vejledning til forældrene om, hvad de kan gøre for barnet i de sammenhænge barnet indgår i. Det kan eksempelvis være spørgsmål vedr., hvor megen information om barnets diagnose, situation og udvikling, som kan kommunikeres til øvrige børn og forældre i skole og SFO. Det kan eksempelvis være at støtte barnet i at opbygge og vedligeholde relationer, fx hvordan barnet kan indgå i eksempelvis legegrupper, som bliver til på forældrenes initiativ.
- Forældre til børn med en diagnose vil ofte selv være i en sårbar eller presset situation og kan som følge heraf agere og kommunikere på meget forskellig måde. Opgaven kan bestå i gennem dialog og samtale at give forældrene det bedste mulige udgangspunkt for at hjælpe barnet.
- Telefonisk kontakt med pædagogisk psykologisk rådgivning.
- Deltage i møder med pædagogisk psykologisk rådgivning og eksempelvis SFO-leder/pædagog.

Viden

- Indsigt i børns udvikling, sprogtilgængelse og relationsdannelse.
- Viden om diagnoser som eksempelvis ADHD, Aspergers Syndrom mv. og de tilhørende symptomer, sygdomsforståelse og reaktioner.
- Indsigt i anerkendende og systemiske teorier, som fx Appreciative Inquiry, der fokuserer på at se og anerkende ressourcer i relationer.
- Kendskab til arbejdsmetoder/redskaber til analyse, vurdering og dokumentation af målrettede specialpædagogiske indsatser. Nogle kommuner udvikler/ anvender særlige koncepter, og kendskabet til en given terminologi styrker samarbejde med andre personalegrupper.
- Viden om magtanvendelse, fx i arbejdet med børn, der eksempelvis er udadreagerende eller reagerer med vold. Hvilke metoder er tilladte, og hvilke er ikke tilladte.
- Indsigt i teorier om læringsstile, fx teorier om auditiv/visuel orientering og dertil tilpassede pædagogiske værktøjer som fx piktogrammer, musik eller andet.
- Indsigt i reaktionsmønstre hos mennesker (forældre) i sorg, krise eller pressede situationer. Viden om hvilke hensigtsmæssige kommunikationsmetoder, som kan anvendes til at hjælpe mennesker i disse situationer

"Der er ikke altid logik i det børnene gør og reagerer på, men der er ofte en logik i forhold til den sygdom, de har".

SFO-leder

Svar på spørgsmål om hvad der er vigtige kompetencekrav:

"Den svære forældresamtale særligt i forhold til børn med diagnoser..., der kan være en million forskellige situationer, og det kræver en million forskellige værktøjer".

SFO-leder

Færdigheder (handleniveau)

De centrale færdigheder, der bliver fremhævet, er:

- Opmærksomhed på barnets interesser og ændringer i barnets behov for støtte i forskellige aktiviteter.
- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at tilrettelægge pædagogiske aktiviteter på en måde, så barnet med særlige behov og øvrige børn oplever, at de kan lære at indgå kompromisser og opdage nye ting i samspillet med hinanden. Dermed kan disse aktiviteter medvirke til, at eksklusion, også på længere sigt, kan undgås.
- Have opmærksomhed på og udvikle passende pædagogiske aktiviteter i forhold til, at nogle børn kan blive påvirket af en anderledes skolehverdag (eksempelvis i forbindelse med temauger) med ikke kendt struktur i tid og sted, og hvem man er sammen med, og derfor efter endt "skoledag" er mere urolig og har brug for aktiviteter, der kan hjælpe barnet til at finde ro/energi igen.
- Konfliktløsning. Kompetencer i konflikthåndtering i forhold til børn med særlige behov og kompetencer til at forstå forskellige typer af reaktions- og handlemønstre i konfliktsituationer.
- Kommunikationsmetoder og -træning. Indsigt i metoder til at iagttage, observere og træne børnene i fx at se en sag fra flere synsvinkler, kunne udvise empati mv.
- Evne til at vejlede forældre om, hvad de kan gøre for barnet i de sammenhænge, barnet indgår i.
- Aktivt undersøge og være opmærksom på forældrenes oplevede behov for støtte.
- Evne til skriftligt og mundtligt at kommunikere med forældre om valgte pædagogiske aktiviteter og de bagvedliggende begrundelser.

Jobprofil 4: Jobprofil med fokus på bevægelse og sundhed

Medarbejderen fra AMU-målgruppen er ansat på en skole/SFO, hvor der er fokus på bevægelse og sundhed, fx på en idrætsskole eller en certificeret idræts-SFO. Fokus på bevægelse og sundhed er forholdsvis vidt udbredt og kan antage mange forskellige former fra aktiv anvendelse af udearealer til leg og læring, til egentlige idrætsaktiviteter eller "stævne"-lignende arrangementer mellem SFOer i en kommune eller på tværs af kommuner.

Aktiviteterne udvikles og gennemføres i tæt samspil med de øvrige pædagogiske aktiviteter, der kan fx være fokus på, hvordan bevægelsesaktiviteter kan medvirke til et bedre samspil og udbygge relationerne mellem børnene, eller hvordan disse aktiviteter kan medvirke til at styrke børnenes forudsætninger for at tilegne sig fagligt stof og styrke deres motivation i alle fag.

Eksempler på arbejdsopgaver

Pædagogiske aktiviteter

De særlige opgaver knyttet til denne jobprofil er overordnet at planlægge og gennemføre faste daglige/ugentlige idrætsaktiviteter for børn (svømmehal, udendørs eller indendørs idræt; fodbold, hockey, stikbold, løbebane i skolegården, udendørs fitness, streetdance og multibaner). Målgruppen planlægger og gennemfører opgaverne selvstændigt eller i samarbejde med øvrigt personale. Hertil kommer en række relaterede opgaver:

- Bidrage til (i samarbejde med lærere og pædagogisk personale), at der i undervisningen kan indgå bevægelse inden for alle fag og timer. Dette har et særligt fokus på de arbejdspladser, hvor man har en formuleret målsætning herom, og hvor man bevidst anvender bevægelse til understøttelse af børnenes læring.
- Bidrage til at børn oplever bevægelse som positivt, og bidrage til at bevægelsesaktiviteter anvendes som middel til at skabe relationer mellem børn. Eksempelvis ved at anvende bevægelsesaktiviteter, der tilgodeser andre end fodbold og hockey for derigennem at give andre børn succesoplevelser end "fodbold drenge".
- Anvende udendørsfaciliteterne aktivt i forhold til at få mere bevægelse, idræt og sundhed i børnenes hverdag (udedage, båldage, rollespil, naturvandring, ture i området, kunst i det fri).
- Bidrage til at skabe rammer for børnenes egne aktiviteter med sigte på bevægelse.

- Få ide til, planlægge og gennemføre aktiviteter med "selvtillidsopbyggen- de" indhold. Citatet gengivet til højre kan belyse på hvilken måde, medarbejderen kan hjælpe med til at understøtte denne udvikling hos børnene.
- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at sørge for forberedelse af de nævnte pædagogiske aktiviteter, fx etablere musikanlæg, fremskaffe relevant udstyr til idrætsaktiviteter, klar- gøre baner mv.

Arbejdets organisering (samarbejde mv.)

- I samarbejde med kolleger at udarbej- de dokumentationsmateriale, som samler og beskriver disse lege og akti- viteter. Dette kan være materiale til internt brug eller formidlingsmateria- le, som også er eksternt rettet – fx som information på internettet.
- Deltage i tema-/fælles-/flex- /fordybelsesuger i samarbejde med skolen om fx kost, sundhed og motion. Det typiske er, at der samarbejdes om gennemførelsen, mens planlægningen varetages af personalet i skolen.
- Deltage i årlig sundheds-/idræts-/outdoordag sammen med øvrige sko- ler/SFOer i kommunen. Repræsentanter fra AMU-målgruppen kan eksempelvis være ansvarlig for en frugtbod eller en aktivitet.

"Vi lærer dem ikke at ride, men de får alle prøvet det. De skal overvinde sig selv. "Jeg kan, og jeg tør, og jeg vokser med det." Nogle gange er det børn, som aldrig har set en hest, fx nogle af de tosprogede, som kan være rædselsslagne. Det kan være en stor overvindelse – og en stor glæde – når man overvinder sin frygt og kommer til at stå og klappe en hest... alle skal, når vi er færdige, have rørt en hest... Ofte når vi også dertil, at de sidder på hesteryggen, slipper med hænderne og rækker dem ud til siden. Så er de "The King of The World" – og så siger jeg fx til dem: "Prøv at mærke hvordan det føles." Bagefter kan jeg mærke, hvad oplevelsen har betydet på den måde, de fortæller om oplevelsen på.

Kvindelig pædagogmedhjælper, ansat i SFO

Pædagogisk planlægning

- I samarbejde med kolleger at inddrage børn i at udvælge og beskrive de idræts- og bevægelsesaktiviteter, børnene gerne vil lave.
- I samarbejde med kollegaer at være opmærksomme på, hvordan rum og ind- retning påvirker mulighederne for aktivitet og samtale – og at indtænke dette ved planlægning af aktiviteter. Fx hvordan (ude)rum kan stimulere til samtale.
- Deltage i grupper etableret i SFOen eller mellem flere SFOer i en kommune om et indsatsområde som sport. Ofte deltager SFO-lederen sammen med 1-2 re- præsentanter fra det pædagogiske personale, fx pædagogmedhjælperen.

Samarbejde med andre aktører

- Deltage i samarbejde med lokale idrætsforeninger; etablering af kontakt, besøg hos hinanden, planlægge og gennemføre fælles aktiviteter.
- Deltage i samarbejde med lokale idrætsforeninger eller eksterne aktører (som eksempelvis Elite-Sports-Akademiet eller TEAM Danmark); etablering af kontakt, besøg, planlægge og gennemføre fælles aktiviteter.

Viden

- Indsigt i børns udvikling, sprogtiltagelse og relationsdannelse.
- Kendskab til forskellige idrætsgrene, lege og fritidsaktiviteter samt evne til at omsætte dem til pædagogiske aktiviteter i SFO-regi.
- Indsigt i hvorledes bevægelse, kost og sundhed har en funktion i forhold til indlæring og motivation, herunder også kendskab til hvad fysisk aktivitet betyder for den psykiske tilstand.

Færdigheder (handleniveau)

De centrale færdigheder, der bliver fremhævet, er:

- Selvstændigt at kunne igangsætte og afslutte aktiviteter med børnene; fx samle og fastholde børnenes opmærksomhed, introducere til aktiviteten, forklare regler med mere.
- Evne til at motivere og inddrage børnene i aktiviteterne, og anvende bevægelsesaktiviteter til at udvikle relationer og venskaber mellem børnene.
- Evne til at iscenesætte lege og spil, hvor deltagerne (børn og voksne) selv finder på reglerne.
- Evne til at skabe rammer, som understøtter børnenes egne aktiviteter med sigte på bevægelse.
- At fungere som en rollemodel for børnene ved at deltage aktivt i aktiviteten sammen med børnene, således at børnenes nysgerrighed og interesse vækkes – og dermed videregive lysten til bevægelse.

”Motivationen af børnene kommer af, at man som voksen signalerer, at det er noget, man også har lyst til. Det er på det område, jeg synes, jeg bruger mine styrker allerbedst. Når jeg trækker 40 børn over til fodbold eller rundbold, så ved jeg, jeg gør en forskel.”

Mandlig PGU'er, ansat i Idræts-SFO

- Kende og bruge egen kropslighed og styrker i forhold til sundhed, idræt og bevægelse – også i samarbejdet med sine kolleger, hvor personalet kan supplere hinanden.
- Sammen med kolleger at reflektere over betydning og effekter af forskellige pædagogiske aktiviteter med idræt, bevægelse og sundhed som fokus.
- Evne til at etablere, bruge og i samarbejde med aktører at udvikle de tilbud for idræt, bevægelse og udeliv mv., som findes i lokalområdet.
- Lyst og evne til at omsætte egne interesser til aktiviteter for børnene. Det kan være en særlig idrætsgren eller interesse, medarbejderen privat dyrker eller har erfaring med, som kan omsættes i relevante pædagogiske aktiviteter.
- At kunne dokumentere og formidle de indsatser, som gennemføres (fx i billed-dokumentationsmapper, fotobøger mv.) til samarbejdspartnere, medier mv.
- Indgå i samarbejde med skolens øvrige personale i forbindelse med tema-/fælles-/flexuger om bevægelse og sundhed. Undersøgelsen peger på, at AMU-målgruppen mest indgår i samarbejde med skolens øvrige personale i selve afviklingen (og ikke i fx forberedelsen) af sådanne temauger. Evnen til at indgå i samarbejdet kan fx bestå i en fleksibel indstilling til tid og sted for de pædagogiske aktiviteter, og at man hurtigt kan koble sig på aktiviteter, som er planlagt af andre.
- Have opmærksomhed på og udvikle passende pædagogiske aktiviteter i forhold til, at nogle børn kan blive påvirket af en anderledes skolehverdag (eksempelvis i forbindelse med temauger) med ikke kendt struktur i tid og sted, og hvem man er sammen med, og derfor efter endt "skoledag" er mere urolig og har brug for aktiviteter, der kan hjælpe barnet til at finde ro/energi igen.
- Evne til at sprogliggøre erfaringer fra oplevelserne med sundhed og idræt sammen med børnene, sådan at børnene opnår opmærksomhed på egne styrker og udvikling.
- Evne til at formidle ideer og samarbejde om ideer, fx i udvalg og udviklingsgrupper.

"Det er ikke så vigtigt, hvordan man ser ud, eller hvad man kan. Mere om man har det kropslige fokus, om man gider tilbyde sin krop. Hvis man vil det – så har man kropslighed. Det interessante er, at jo yngre børn er, jo mere ligeglade er de med, hvordan du ser ud, men mere om du vil tilbyde dig selv."

Underviser og konsulent med kompetence inden for idræt og bevægelse.

- Interesse/teknisk flair for mindre tekniske opgaver, som fx lydudstyr, tidtagerudstyr, pulsøre mv., eller eksempelvis mindre reparationer af baneudstyr, brug af GPS til skattejagt mv.

Som en afslutning på denne profilbeskrivelse følger et citat, som illustrerer, hvordan idræt kan få en betydning for en dreng og hans fritidsliv. Pædagogmedhjælperen fortæller om glæden ved at opleve en sammenhæng mellem indsatser i forhold til aktiviteter i idrætshallen, ved forældresamtalen og drengens relationer i sin fritid og forholdet til hans far.

”Må jeg fortælle dig en historie. Vi har en dreng, der hedder Benjamin, som meget godt kan lide – og som spiller meget computer. Men så en dag fik jeg ham med over i Hallen, og han kom til at stå på mål, og det viste sig så, at han var rigtig god til det – at han fik reddet en hel masse bolde. Han fik meget ros. Han blev meget overrasket, og nu er han med derovre hver eneste gang. Det er helt lækkert – det gør mig rigtig lykkelig. Efterfølgende fik jeg ved forældresamtalen en snak med hans far, fordi Benjamin ved børnesamtalen havde sagt, at han savnede at komme mere ud sammen med sin far – de sad mest inde og spillede. Og det har jeg senere fået at vide, at de gjorde lidt mere i sommerferien.

Mandlig pædagogmedhjælper,
ansat i SFO

Jobprofil 5: Jobprofil med fokus på støtte i undervisningen/arbejdet som undervisningsassistent

Siden 2008 har der under Skolestyrelsen været gennemført forsøg med undervisningsassistenter til at støtte læreren i at etablere og vedligeholde et godt læringsmiljø. På baggrund af denne analyse forventes det, at denne jobfunktion vil udvikles og finde fodfæste også i de kommende år. Nogle steder kaldes denne funktion også lærerassistent. I denne jobprofilbeskrivelse anvendes betegnelsen undervisningsassistent. Medarbejdere, der fungerer som undervisningsassistenter, kan eksempelvis være pædagogmedhjælpere eller pædagogiske assistenter samt andre ufaglærte eller faglærte medarbejdere, der arbejder som undervisningsassistenter. Undervisningsassistenter arbejder overvejende i skoleregi.

Undervisningsassistentens arbejdsfunktion er flere steder en ny funktion, hvor man har skullet finde frem til en arbejdsform. Det har nogle steder afspejlet sig i arbejdsfunktionens indhold; hvor assistenten i starten har lavet meget praktisk arbejde, har det udviklet sig til, at assistenten på sigt i højere grad bidrager som støttefunktion for børnenes læring og trivsel.

På baggrund af de gennemførte interviews er der som afslutning på profilen gengivet en fiktiv fortælling om Ulla, der beretter om sit arbejde som undervisningsassistent.

Eksempler på arbejdsopgaver

Pædagogiske aktiviteter

Undervisningsassistenten assisterer læreren ved gennemførelse af undervisningen. Det er læreren, der har det overordnede ansvar for undervisningen, herunder også det pædagogiske ansvar. Undervisningsassistenterne har ingen forberedelsestid, men "rene" tilstedeværelsestimer.

Undervisningsassistenten kan bidrage med praktisk hjælp og indgår ofte også i klassen som en ekstra støtte i forhold til elever, som har vanskeligheder ved at koncentrere sig og fastholde opmærksomheden på undervisningen.

Støtten kan bestå i konkret at hjælpe det enkelte barn med at følge med i undervisningen og med at løse de opgaver, der stilles som del af undervisningen. Efter fælles gennemgang i klassen kan støtten bestå i at gennemgå undervisningsstoffet med barnet, så barnet får den individuelle hjælp, det har brug for. Det kan nogle gange være en hjælp for barnet, hvis den individuelle støtte foregår i et andet lokale, og assistenten vælger derfor nogle gange at tage barnet med ud af klassen og give individuel støtte.

For urolige børn kan støtten også bestå i at hjælpe dem til at få et afbræk og forlade undervisningen i 5-10 minutter. Det kan også være, at barnet har brug for bevægelse for igen at kunne indgå i en undervisningssituation. Som citatet til højre belyser, kan undervisningsassistenten hjælpe eleven med rammerne omkring læreprocessen og hjælpe med at få struktur på opgaver, i den sammenhæng han eller hun er i.

Undervisningsassistenten kan også hjælpe læreren med at skabe arbejdsro og et godt læringsmiljø i en klasse. Som en ekstra ressource kan assistenten medvirke til, at børnene hurtigere får voksenkontakt og respons på de spørgsmål, barnet måtte have til undervisningen. Når undervisningsassistenten har et særligt fokus på at hjælpe urolige børn, har læreren mulighed for at have et større fokus på resten af klassen. Støtten til urolige børn kan dermed også være en hjælp til hele klassen og det læringsmiljø, der kan skabes i og for klassen.

Nogle af de arbejdsopgaver, som nævnes i forbindelse med de pædagogiske aktiviteter, er:

- Bidrage til gennemførelse af undervisningen i den enkelte klasse.
- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at fungere som ekstra støtte i undervisningen i forhold til børn med særlige behov; børn som har svært ved at koncentrere sig, som har svært ved at følge med i undervisningen, og/eller som har problemer derhjemme, og som derfor er urolige i timerne.
- Bidrage med praktisk hjælp, eksempelvis med at opstille PC'er ol.
- Indgå i undervisningen på områderne dansk (læse- og skriveudfordringer), matematik, engelsk og nogle steder også i fag som Natur og Teknik, samt andre kreative og musiske fag.
- Bidrage til at understøtte læring blandt elever med læse-, skrive- og regneudfordringer, ved at bistå barnet i at bruge elektroniske hjælpemidler – bl.a. læse- og skrivestøtteprogrammer.

"Jeg indgår som en ekstra støtte for bestemte børn i klassen. Det kan være elever, som har svært ved at koncentrere sig og følge med i undervisningen. Her kan jeg hjælpe ved at høre til: "Hvordan går det her hos dig? Det du skal i gang med er..." Og så hjælpe dem i gang. Hvis jeg ikke var der, ville de være gået i stå. Det kan også være, at jeg hvisker og forklarer stoffet til eleven undervejs, mens læreren gennemgår stoffet. Der er langt større mulighed for at tage udgangspunkt i det enkelte barn og dets behov; at sætte ind lige nøjagtigt der, hvor barnet går i stå og har brug for hjælp.

...Nogle gange tager jeg også børnene med uden for – og så hopper vi måske et gangestykke i matematik. Så forstår de bedre stoffet og får samtidig brugt deres krop. Så går det bedre med koncentrationen bagefter."

Mandlig undervisningsassistent

- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at forebygge eller dæmme op for uhensigtsmæssig adfærd blandt børn.
- Bidrage til at mindske uro og støj og derigennem medvirke til et godt læringsmiljø.
- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at have ansvaret for en lektiecafe og/eller gennemføre lektiestøtte. Der ydes ofte lektiestøtte i dansk med sigte på at styrke barnet i at lære at læse.
- Bidrage til, at det enkelte barn trives. Undervisningsassistenten får gennem den individuelle støtte ofte en tættere kontakt til det enkelte barn, og har mere tid til at være til stede og tilgængelig for barnet.
- Selvstændigt at kunne igangsætte fælleslege for børn i frikvarterer, så de får brugt deres krop og efterfølgende kan sidde stille, mens der undervises.
- Selvstændigt at kunne bidrage til at styrke børnenes sociale relationer gennem igangsættelse af fælles lege i frikvarterer. Er der skabt gode relationer i frikvarteret mellem børnene, vil de bedre kunne indgå i og tage del i en undervisningssituation.
- Selvstændigt at kunne forestå kreative eller musiske aktiviteter for børn, som supplerer den undervisning, der ellers gennemføres. Det kan fx dreje sig om at tage initiativ til og gennemføre teater med børnene.
- Bidrage til andre fælles aktiviteter såsom 'ud-af-huset-aktiviteter'.

Undervisningsassistenten sørger selvstændigt eller i samarbejde med andre for forbedelse af de nævnte pædagogiske aktiviteter og bidrage til den praktiske del af et undervisningsforløb.

Det kan dreje sig om følgende:

- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at hjælpe med at hente og klargøre PC, hjælpe eleven med at starte læse-, skrive- og regnestøtteprogrammer op og hjælpe med anvisninger på, hvordan programmerne skal bruges, samt eventuelt støtte undervejs, hvis der er brug for det.
- Selvstændigt eller i samarbejde med andre at yde praktisk assistance til opstilling af mere komplekse opstillinger i fx faget Natur og Teknik, hvor der kan være en del forberedelse, inden undervisningen kan påbegyndes.

Organisatorisk arbejde (samarbejde mv.)

Undervisningsassistenten samarbejder med læreren om at gennemføre undervisningen i den enkelte klasse. Undervisningsassistenten assisterer ved gennemførelsen. Det er læreren, der har det overordnede ansvar for undervisningen, herunder også det

pædagogiske ansvar, samt ansvar for materialer mv. Samarbejdet kan bestå i, at læreren har lavet en plan for de kommende perioder og fortæller/instruerer undervisningsassistenten i, hvad vedkommende skal lave i den forbindelse.

Undervisningsassistenten indgår ofte i flere forskellige klasser et mindre antal timer om ugen, alt afhængig af behovet for støtte. Flere steder tilstræbes der en dynamisk tilknytning af undervisningsassistenten, hvor (koordinerende) lærere i samråd med skolens ledelse løbende tager op til vurdering, hvilke klasser undervisningsassistenten skal tilknyttes, og hvor mange timer den enkelte klasse tildeles. Vurderingen foretages ca. hvert kvartal.

Arbejdsopgaverne kan i den forbindelse dreje sig om:

- Samarbejde med læreren om at gennemføre undervisningen i den enkelte klasse.
- Samarbejde med læsevejleder og følge anvisninger fra læsevejleder vedrørende hvilken støtte, der kunne være relevant for den enkelte elev.
- Indgå i samarbejde med læreren om, hvordan de timer, som undervisningsassistenten har, bedst udnyttes i undervisningen.

Pædagogisk planlægning

- Selvstændigt planlægge aktiviteter i lektiecafeen. Der vil dog kunne forekomme et samarbejde med læreren, hvis der er temaer, der især skal tages højde for igennem lektiestøtten. Ligesom der kan være et samspil og en tilbagemelding til læreren om, hvordan det går med den enkelte elev i lektiecafeen.

Samarbejde med andre aktører

- Samarbejde (primært internt) med lærere og andre undervisningsassistenter. Der er begrænset eksternt samarbejde.

Viden

- Indsigt i børns udvikling, sprogtilegnelse og relationsdannelse.
- Et basalt kendskab til brug af PC; hvordan man anvender en computer og et vist kendskab til de mest udbredte programmer. Men ikke krav om kendskab på superbrugerniveau og/eller krav om en IT-faglig uddannelse.

Færdigheder (handleniveau)

De centrale færdigheder, der bliver fremhævet, er:

- At kunne skabe en god relation til børn, samt har erfaring med at arbejde med børn og unge mennesker. Fx har arbejdet som træner i sin fritid (gymnastik, spejder, sport, teater), har arbejdet i en SFO eller på andre måder har opnået erfaring med relationsarbejde med børn.
- At have basale færdigheder i IT, dansk (læse og skrive), matematik og engelsk, således at medarbejderen fagligt kan støtte barnet.
- At have forståelse for læreprocesser og individuelle behov i læreprocesser. At kunne forholde sig til børneperspektiver i forhold til undervisning og læreprocesser, og fx ikke være belærende i sin tilgang til børnene.
- At kunne motivere til læring, dels i forbindelse med undervisning, men også i forbindelse med lektiecafe. Nogle undervisningsassistenter kører selvstændigt lektiecafe 2-3 gange om ugen. Det foregår efter normal skoletid. Det kræver evne til at kunne motivere og kunne skabe struktur og overblik for den enkelte.
- At have forståelse for læreprocesser og deres dynamik. Eksempelvis at det kan være en længere proces at hjælpe børn med særlige behov. Det er ikke givet, at de tiltag, undervisningsassistenten sætter i gang, får den tilsigtede virkning på kort sigt, men efter en længerevarende og vedholdende indsats.
- Evne til at kunne relatere til børn; at forstå dem, snakke med dem og forholde sig til deres perspektiver, at kunne hjælpe dem med deres problemer.
- At kunne bidrage til konflikthåndtering, selvstændigt eller i samarbejde med en lærer eller andet pædagogisk personale.
- Evne til at sætte sig i respekt hos børn. Undervisningsassistenten har ikke den samme rolle som en lærer eller som en forældre, men skal kunne sætte sig i respekt ud fra egen position og rolle.
- Evne til at kunne agere i en omskiftelig hverdag, hvor det ikke altid er fastlagt, hvad undervisningsassistenten skal udføre, men måske kun hvilken klasse vedkommende skal assistere i den pågældende dag.
- Evne til at samarbejde med mange forskellige lærere.

Ullas historie om sit arbejde som Undervisningsassistent

Hej, jeg hedder Ulla.

Jeg har været ansat på skolen siden i sommers. Jeg er uddannet ernæringsassistent, men kunne ikke finde et job, da jeg var færdig med min uddannelse. Da jeg havde gået ledig i ½ år, så jeg stillingsopslaget fra skolen og søgte den. I min fritid har jeg arbejdet som gymnastiklærer i den lokale gymnastikforening og har derfor arbejdet med børn før.

Vi er to undervisningsassistenter på skolen. Jesper, som er den anden undervisningsassistent blev færdig i sommers fra gymnasiet – og han vidste ikke rigtig, hvad han ville. Måske ville han læse videre til lærer. Så han startede for at prøve af, om det med lærer var noget for ham.

Jeg er ansat 30 timer om ugen. Jeg hjælper – eller assisterer, som der er nogle der kalder det – læreren i undervisningen i 4 forskellige klasser. Det er skolelederen, der sammen med den koordinerende lærer fastlægger, hvilke klasser, der tildes timer. Det er vist noget med, at hver lærer kan søge om støtte. Men jeg er ikke blandet så meget ind i, hvordan de fordeler ressourcerne. Jeg får bare at vide, hvilke klasser jeg skal hjælpe til i.

Jeg har ikke nogen forberedelsestid. Men jeg snakker sammen med læreren om, hvad der skal ske i timerne. Læreren fortæller mig om, hvad han gerne vil have, at jeg hjælper med.

Mit arbejde spænder over alt fra praktiske opgaver til en mere støttende funktion for børnene. I starten var det meget praktisk arbejde. Jeg skulle fx lave kopier, sætte PC op og hjælpe med at stille store fysik-opstillinger op. Men efterhånden som lærerne og jeg lærte hinanden at kende, har jeg fået en mere støttende funktion i undervisningen og hjælper børnene i undervisningen. Det er særligt børn, som har svært ved at koncentrere sig, børn som har svært ved at følge med i undervisningen, eller børn som måske har problemer derhjemme, og som derfor er urolige.

(Fortsættes på næste side)

Ullas historie om sit arbejde som Undervisningsassistent (fortsat)

Min arbejdsdag...

Hvis jeg skulle fortælle dig om mit arbejde, kunne jeg måske fortælle, hvad jeg har lavet i dag.

I dag har jeg været inde i 2.U i matematiktimen. I 2.U hjælper jeg William og Josefine. William har svært ved at sidde stille i længere tid af gangen. Så nogle gange må jeg lige hen og lægge en hånd på hans skulder – eller det kan være, at vi må gå ud en tur i gården, hvor han kan få løbet lidt af energien af sig. Så kan han sidde stille igen.

Josefine har det lidt svært med matematikken. Når læreren har gennemgået stoffet, tager jeg nogle gange Josefine med ind i lokalet ved siden af og snakker med hende om de opgaver, de skal lave. Nogle gange er det en hjælp for Josefine, hvis vi bruger en kugleramme, eller hvis vi hopper gangestykkerne. Næste time er dansk, hvor læreren hedder Lars. Her hjælper jeg Rikke. Hun er lidt usikker på sig selv, men kan egentlig godt finde ud af det – hun skal bare have lidt støtte for at komme i gang. Så det hjælper jeg hende med. Eller jeg hvisker måske til hende undervejs i undervisningen, hvis der er noget, som hun ikke helt forstår.

I dag har jeg også hentet en PC og stillet den op inden klassen kom ind fra frikvarter. Der er skrivestøtteprogrammer på PC'en – og det har især Jesper stor glæde af at bruge. Han har lidt svært ved at stave. Jeg hjælper Jesper med at starte programmet op og hjælper ham også undervejs, hvis han har brug for det.

Jeg hjælper også nogle gange Per, som er lærer i fysik. Jeg hjælper med at stille op til fysikundervisningen – det kan nogle gange godt være nogle lidt store opstillinger. Per siger tit, at han ellers ikke ville kunne nå at stille det op inden timen starter.

Men den største del af det arbejde jeg laver, er at hjælpe børnene og give dem den individuelle støtte, de har brug for.

Og så i det hele taget at bidrage til at børnene trives – at have tid til dem – at sørge for at de ses, høres og anerkendes.

Det bedste ved mit arbejde er, at jeg føler, at jeg gør en forskel – at jeg hjælper børnene videre i deres læreproces.

(Fortsættes på næste side)

Ullas historie om sit arbejde som Undervisningsassistent (fortsat)

Mine kompetencer spørger du om...

Det vigtigste er, at man skal kunne skabe en relation til børnene. Man skal kunne snakke med dem og forstå deres behov. Det er godt, hvis man har erfaring med børn – det har været en hjælp for mig, at jeg har været gymnastiktræner i flere år. Så ved jeg lidt om, hvordan man motiverer børn.

Ja, så skal jeg jo vide lidt om de fag, jeg hjælper til i; altså dansk og matematik, og også noget om hvordan man bruger en PC. Men kun sådan på basisniveau – jeg behøver ikke have en IT-uddannelse for at kunne lave mit arbejde.

Og så skal man også have lidt forståelse for det med læreprocesser – og kunne forholde sig til børneperspektivet på undervisning.

Det er også vigtigt med tålmodighed – det er ikke altid, at det, jeg gør med børnene, har en effekt lige med det samme. Men måske virker det næste gang eller næste gang igen.

Noget af det jeg syntes var svært i starten, var at løse konflikter mellem børnene. Men det fik jeg lært efterhånden. Jeg spurgte nogle gange de andre lærere til råds. Men det kunne måske være en god ide med et kursus i starten.

Jeg skulle også finde ud af det med at sætte mig i respekt hos børnene; jeg er jo ikke hverken lærer eller en forælder. Det tog lidt tid at finde ud af det.

Ja, og så skal man kunne trives med en omskiftelig hverdag – ikke to dage er ens. Og du ved ikke altid, hvad du går ind til. Og så skifter det jo også, hvilke lærere jeg samarbejder med. Så lidt fleksibel skal man være.

Sel om det på mange områder er et udfordrende job, er jeg utrolig glad for det. Jeg føler virkelig, at jeg gør en forskel!

Jobprofil 6: Jobprofil med fokus på lektiestøtte – elementer i en mulig fremtidig jobprofil

Motiveringen af denne jobprofil er blandt andet, at der er kommet nye lovkrav på området – eksempelvis krav til arbejdet med mål- og indholdsbeskrivelser i forhold til lektiestøtte i den enkelte SFO. I analysen er det undersøgt, hvilken betydning det får for AMU-målgruppen.

Analysen har vist, at lektiestøtte er et område under etablering, og at lektiestøtten indtil videre ikke udgør en større del af aktiviteterne i den enkelte SFO. Det har desuden ikke været muligt at tegne et udfoldet billede af AMU-målgruppens jobfunktion på dette felt. Der er derfor ikke fundet grundlag for at udarbejde en egentlig jobprofilbeskrivelse for dette område for AMU-målgruppen. I stedet gives nedenfor et par eksempler på variationen i praksis i forhold til lektiestøtte.

Selv om lektiestøtte indtil videre er et område, som ikke udgør en større del af aktiviteterne i den enkelte SFO, er det dog ikke ensbetydende med, at lektiestøtteaktiviteterne ikke fremadrettet vil kunne få en mere fremtrædende rolle i SFO-regi.

Foruden aktiviteter med fokus på egentlig lektiestøtte, har undersøgelsen desuden vist eksempler på, hvordan det pædagogiske personale i SFO'en som del af det pædagogiske arbejde har opmærksomhed på måder at støtte og motivere børnenes læring.

Læring tænkes her meget bredt i forhold til de aktiviteter, der foregår i SFO-regi og i det efterfølgende gives nogle eksempler på og ideer til, hvordan denne læring også kan understøttes med blik for koblingen mellem SFO og skole og dermed til børnenes mere formelle læring.

Eksempler på arbejdsopgaver

I forhold til de arbejdsfunktioner, der kan være i forbindelse med lektiestøtte, har analysen vist forskellige tilgange og variationer i udfoldelsen af lektiestøtten. Fælles for initiativerne er, at støtten gives på forældreniveau, og at lektiestøtten består i at støtte børnene i at få lavet de lektier, som de har fået for i undervisningen.

I den efterfølgende tekstboks er gengivet eksempler fra undersøgelsen på variationen i praksis i forhold til lektiestøtte.

"Vi har en lektiecafe. Det er et afskærmet område. Her er der mulighed for at få støtte til lektier. Vi støtter dem eksempelvis i at få læst. Men det er ikke noget, vi gør så meget".

Kvindelig pædagogmedhjælper, ansat i SFO

"For mig er det ok, at de laver lektier her, hvis de vil – fx her i basen. Der er så mange holdninger til det. Det er mest pigerne, som kommer og gerne vil lave lektier".

Mandlig pædagogmedhjælper, ansat i SFO

"Der er krav om at tilbyde lektiestøtte eller lektiecafe på "frivillig basis" – og i et samarbejde mellem lærer, pædagog og familien. Men det er formuleret sådan, at det er noget, der skal tilbydes efter, at andre krav er overstået. I praksis sker det ved, at der er lektiecafe mellem kl. 13 og 16".

Kvindelig SFO-leder

Foruden egentlig lektiestøtte har undersøgelsen som nævnt vist eksempler på, at støtte til børnenes læring tænkes bredere og indgår som en naturlig del af den almindelige pædagogiske praksis i SFO'en.

Det er erfaringen blandt nogle SFO'er, at lærings- og erfaringsdannelse som sker gennem en mangfoldighed i læringsstile, kan bane vejen for nye måder at motivere og støtte børnenes læring på – også på måder, der skaber en kobling til den formelle læring i skole-regi.

Det kan ske gennem både planlagte og spontane aktiviteter i SFO'en, hvor for eksempel en opmærksomhed på børns tal-, mængde- og sprogforståelse kan støtte børnene i deres afsæt for den formelle læring i skolen, og samtidig skabe en kobling mellem udviklingen af børnenes grundlæggende faglige kompetencer og relationsdannelsen mellem børnene.

På den følgende side er oplistet nogle eksempler på aktiviteter, der illustrerer en sådan tilgang til læring, og som rummer oplagte job- og kompetenceområder for AMU-målgruppen.

- Byg legetøj eller gaver i træværkstedet, hvor der er brug for mål og udregninger, og brug tid på denne del af processen.
- Lav en kogebog sammen med børnene, hvor alle opskrifter afprøves og prøvesmages.
- Lav et orienteringsløb eller bevægelseslege, hvor der indgår læsning, matematik, bevægelse, koncentration og samarbejde. Man kan eksempelvis "hoppe en tabel".
- Lave en forundringskasse, hvor ting er skjult, og der skal mærkes, gættes, tænkes og tales om, hvad der kan ligge i kassen?
- Lad børnene holde styr på pointsystemet i lege eller spil.
- Samarbejd med skolen, eksempelvis i natur- og teknik projekter, hvor man kan bygge lego-biler og lave baner, man kan køre på, lave arbejdstegninger, afprøve, måle, veje osv.
- Inddrag børnene i at skrive sedler og beskeder til deres forældre.

Afslutningsvist gives et eksempel fra undersøgelsen, hvor en pædagogmedhjælper fortæller, hvordan hun støtter børnenes opmærksomhed på bogstaverne ved at tænke det ind som et aspekt af de pædagogiske aktiviteter.

"Jeg stavetræner med de små klasser på en anden måde, fx ved at gå en tur i lokalområdet og læse på skilte."

Kvindelig pædagogmedhjælper,
ansat i SFO

4. Opsamling og afrundingsreplik

Analysen har resulteret i nærværende rapport, hvis hovedprodukt er job- og kompetenceprofiler, der dækker centrale arbejdsområder for AMU-målgruppen. Via EPOS skal rapporten danne baggrund for prioritering og udvikling af uddannelsesstilbud for samme målgruppe, og dermed medvirke til at medarbejdere inden for jobområdet har de rette kvalifikationer på kort og lang sigt, i forhold til ændringerne i job- og kompetencekrav, samt medvirke til at synliggøre mulighederne for relevant efteruddannelse for målgruppen.

Analysen konkluderer, at der stilles stigende faglige krav til AMU-målgruppen i SFO og folkeskole. Generelt stilles stigende krav om, at medarbejderen kan medvirke til at beskrive og begrunde sin praksis internt i organisationen samt udadtil til omverdenen. I den sammenhæng er dokumentation (og kendskab til relevante redskaber i den sammenhæng) og kommunikation skriftligt, mundligt og også visuelt væsentlige kompetencekrav.

I takt med lovkrav og nye indsatsområder udvides job- og opgaveområderne endvidere med nye toninger. I denne rapport er fremhævet én grundprofil samt fem jobprofiler, som beskriver supplerende kompetencer relateret til nye indsatsområder og udviklingstræk.

Analysen har afdækket, at der aktuelt klart kan defineres en række nye kompetencekrav relateret til den socialt forebyggende indsats for børn og unge i kommunerne og sammenhængen mellem normalindsatsen og den særlige indsats over for udsatte børn og unge. For AMU-målgruppen i SFO og folkeskole drejer disse krav sig mere og mere i retning af, at medarbejderen skal være kompetent i at arbejde pædagogisk professionelt med relationer. I rapportens titel benævnes dette ved, at medarbejderen kan opfattes som en "navigatør i relationer" – imellem børnene og imellem børnene og de nære voksne (i første omgang til de voksne i skole og SFO, men også i forholdet til forældrene).

I den sammenhæng skal det nævnes, at der er et skærpet behov for fokus på de sociale medier og deres betydning for børns omgangsformer og relationsdannelse, samt læring. Børn lærer ad mange kanaler, og der er i AMU-målgruppen et behov for at udvikle kompetencer i forhold til de sociale medier, mobile teknologier mv., som børnene benytter sig af.

Kompetenceområder i forhold til relationsdannelse handler om at kunne være observant på relationer og dynamikken i relationerne, samt have et beredskab til at rette op, hvis der opstår konflikter i relationerne. Det drejer sig om kompetencer til at have en undersøgende tilgang til gruppedannelse, relationer og i forbindelse med samtaler. Det drejer sig om kompetencer i forhold til modeller og metoder til at forstå disse forhold og gennemføre frugtbare samtaler eller observationer. Det drejer sig om konflikthåndtering, viden om magtanvendelse, underretninger, samt dokumentation. Og endelig drejer det sig i forhold til børn med særlige behov om indsigt i diagnoser og tilhørende forståelse af sygdom, symptomer og reaktionsmønstre mm.

Derudover omhandler de relationelle kompetencer for AMU-målgruppen også i stigende grad at udvikle kompetencer til at indgå i samarbejdsrelationer til andre faggrupper, internt på skole/SFO, og til de eksterne samarbejdspartnere som forældre, PPR, daginstitutioner mv. I forhold til støtte til børn med særlige behov er samarbejdskompetencerne yderligere præciseret i forhold til de sammenhænge, hvor medarbejderen indgår i en længerevarende samarbejdsrelation med forældre til et barn med særlige behov. Her er samarbejdet gensidigt forpligtende, længerevarende, og der kan være særlige forhold, der gør sig gældende for at kunne håndtere kommunikationen med forældre, som evt. selv kan være i en presset situation ved at have et barn, som kræver særlig omsorg og ressourcer.

Der er således en bredere palette inden for feltet relationelle kompetencer, som der fremover må være et stærkt fokus på. Derudover må medarbejderne fremover kunne udvikle deres kompetencer i forhold til det tværororganisatoriske eller tværinstitutionelle samarbejde, der kræves fx i forhold til dokumentation og udvikling af arbejdsstedets pædagogiske profil.

Derudover bliver jobområdet gradvist påvirket af begreber som læring og dannelse. Dette kan i SFOens daglige praksis afspejle sig i en bevægelse fra lille grad af styring til en højere grad af styring i de pædagogiske aktiviteter, og ses allerede igennem forsøgene med undervisningsassistenter og de tilløb, der for AMU-målgruppen har været i forhold til at iværksætte aktiviteter omkring lektiestøtte. For AMU-målgruppen i denne sammenhæng samler opmærksomheden sig – igen – om de relationelle kompetencer – men også om kompetencer til at forstå læreprocesser og individuelle behov i læreprocessen.

Endelig skal det præciseres, at indsatser omkring bevægelse og sundhed vinder terræn i SFO-praksis, og det rejser en række specifikke kompetencebehov – i særdeleshed væsentligt nyt, når det integreres med det ovenstående fokus på inklusion og relationsarbejde. Derudover synes der også fortsat at være behov for at udvikle en bredere forståelse af, hvordan man kan integrere fokus på bevægelse og sundhed med øvrige pædagogiske aktiviteter. Fx hvordan uderum, kreative fag og de fysiske rammer bredt set kan udnyttes og udvikles i forhold til indsatserne omkring bevægelse og sundhed.

God arbejdslyst med den fortsatte pædagogiske udvikling på arbejdspladserne - og kompetenceudviklingen for AMU-målgruppen - i SFO og folkeskole!

Litteraturliste

Artikler mm.

Andersen, Else Marie og Nilsson, Henrik *Fritidsliv ind på skolen*. Børn & Unge nr. 30/2009.

Andersen, John, Gundelach, Søren og Rasmussen, Kjeld (Maj 2002) *Fritidspædagogik – fortid – nutid – fremtid*. København: UdviklingsForum A/S, LFS, BUPL København og PMF København.

Ankerstjerne, Trine (red.), Broström, Stig, Gregersen, Thomas, Ibanez, Marcelo, Niclasen, Jo og Stanek, Anja Hvidtfeldt (Januar 2010) *SFO- og fritidspædagogik – før, nu og i fremtiden*. Dafolo.

BEK nr. 550 af 18/06/2009 – Gældende. *Bekendtgørelse om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelser for skolefritidsordninger*. (18. juni 2009)
[.https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=125621](https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=125621)

Beknes, Helle: *Mere end bare uddannelse*. Uddannelse, 2/2006.

Berlingske Tidende; *Lektiehjælp i SFO'er*. 15. August 2007.

BUPL: *SFO-ledelse – en undersøgelse*. Marts 2010.

BUPL: *Stærk Skole*. Maj 2010.

Børn & Unge nr. 26/2006: Hviid, Pernille: *Lektielæsning: En sag mellem hjemmet og fritten*.

Børn & Unge nr. 27/2009: *SFO: Hyggeligt, sjovt og lærerigt*.

Børn & Unge nr. 15/2010: *Skolen rykker ned i børnehaven*.

Folkeskolen.dk 15. feb. 2007: *Debatten om lektiehjælp, en tumleplads for løse meninger*. (Kirsten Anneberg Jacobsen).

Folkeskolen.dk 22. feb. 2006: *DLF bakker op om lektiehjælp i SFO*

Frederiksberg Kommune (23. juni 2010) SFO Thorvald.
<http://www.frederiksberg.dk/Borgerservice/SkoleOgUddannelse/SFO/SFOThorvald.aspx>.

Gladsaxe Kommune, Børne- og kulturforvaltningen: *Pjecen Lektiecafe og lektiehjælp - Håndsrækning* 2008

Hagemann, Steffen (9. oktober 2009) *Lektiehjælp*. Børn & Unge nr. 27.

Hansen, Niels Chr. (April 2004) *Fritidspædagogik – garantien for en sjov, udviklende og lærerig fritid*. Fritid og Skole 1. BUPL.

Junker, Maj Susanne (18. juni 2010) *Henrik har noget, man ikke kan lære*. Politiken.

KL mener (19. januar 2007) *Skolefritidsordningen (SFO)*.

Larsen, Inge Schoug (2005) *Børn i skole og fritid. Samarbejde mellem lærere og pædagoger – nu og i fremtiden*. Fritid og Skole 1. BUPL.

Larsen, Nepper Steen () *...På rund(tosset)tur med skolens rejsehold*. Politiken.

Mandag Morgen: *Over tusind skoler udfordrer loven*. 2. maj 2011.

Maintz, Pernille og Saietz, Dorrit: *En ny type medarbejder er på vej ind i folkeskolen*. Politiken 7. september 2010.

Maintz, Pernille og Saietz, Dorrit: *Hjælp til læreren, når papirkuglerne flyver*. Politiken 7. september 2010.

Ministerudvalget for negativ social arv og social mobilitet, Socialministeriet og Undervisningsministeriet 2004: *"En god start for alle børn"*.

Møller, Line Vang: *Lektiehjælp skal være frivillig*. Uddannelse, 2/2006

Undervisningsministeriet: *Regeringen og KL er enige om at arbejde for øget inklusion i folkeskolen*. Pressemeddelelse 2. juni 2010

Varde kommune: *Lektiehjælp og lektiestøtte i SFO*. 2010.

Videncenter for Sundhed, Kost og Motion.(23. juni 2010) www.vicekosmos.dk

Århus Kommune, Børn og Unge: *Lektiehjælp I SFO* (inspirationshæfte). 2008

Bøger

Allerup, Peter; Langager, Søren og Robenhagen, Ole (2004) *Sfo under forandring – samordning med skolen, pædagogiske funktioner og pædagogmedhjælpernes opgaver*. København: Danmarks Pædagogiske Universitets Forlag.

Højholdt, Andy (2009) *Den tværprofessionelle praktiker*. København: Hans Reitzels Forlag.

Illeriis, Knud: *Kompetence Hvad- hvorfor – hvordan*. Samfundslitteratur 2011.

Projekter

Danmarks Evalueringsinstitut (28. juni 2010) *Indsatser mod negativ social arv.*

<http://www.eva.dk/projekter/2009/indsatser-mod-negativ-social-arv>

Danmarks Evalueringsinstitut (28. juni 2010) *Indsatser mod børns negative sociale arv flytter pædagogers faglighed.*

<http://www.eva.dk/nyheder/2010/indsatser-mod-boerns-negative-sociale-arv-flytter-paedagogers-faglighed>

KOSMOS Nationalt Videncenter (8. februar 2010) *Udviklingsprojekt i SFO I og II i Køge Kommune 2009-2011.*

www.vicekosmos.dk.

Skolestyrelsen (30. juni 2010) *Undervisningsassistenter: Ro i klassen; Undervisningsassistenter i naturvidenskab; Læreren med frie hænder; Ekstra hænder i undervisningen.*

<http://www.skolestyrelsen.dk/skoleudvikling/forsoeg/undervisningsassistenter.aspx>.

Rapporter

Danmarks Evalueringsinstitut (2005) *Skolefritidsordninger, Mellem skole- og fritidspædagogik.* København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Danmarks Evalueringsinstitut (28. juni 2010) *Pædagogisk tænkning og praksis i skolefritidsordninger.*

[http://www.eva.dk/projekter/2005/paedagogisk-taenkning-og-praksis-i-skolefritidsordninger/?searchterm=Pædagogisk%20tænkning%20og%20praksis%20i%20skolefritidsordninger](http://www.eva.dk/projekter/2005/paedagogisk-taenkning-og-praksis-i-skolefritidsordninger/?searchterm=Paedagogisk%20taenkning%20og%20praksis%20i%20skolefritidsordninger)

Danmarks Evalueringsinstitut (September 2005) *Pædagogisk praksis i SFO. Spørgeskemaundersøgelse af pædagogisk praksis i skolefritidsordninger.* TNS Gallup.

EPOS, AMU, KL's Konsulentvirksomhed (20. april 2009) *EPOS Analyse af klubområdet for børn og unge.*

Fredensborg Kommune (23. juni 2010) *Årsrapport for Smilehullet 2009.* SFO Smilehullet. <http://www.smilehullet.dk/sw67010.asp>.

SFO beskrivelser/mål- og indholdsplaner

Frederiksberg Kommune (23. juni 2010): *SFO Lindetræet – en SFO i bevægelse.*

Hillerød Kommune (Februar 2007) *Idrætsprofiler for Hillerød Kommunes SFO'er – Kost- og motionspolitik for Kulsvierskolens SFO MILESTEDET og klub KULMILEN.* Revideret feb. 07.

Høje-Taastrup Kommune (23. juni 2010): *SFO Charlottely*.
<http://www.charlottely.dk/index.html>.

Køge Kommune (25. juni 2010): *Mål- og indholdsplan for SFO'ens navn: Alkestrupskolens SFO*. www.alkestrupskolen.dk

Lyngby-Taarbæk Kommune (23. juni 2010): *SFO ved Engelsborgskolen – Introblad for 2009-2010*. <http://www.sfo-eng.dk/introblad.htm>.

Roskilde Kommune (April 2010): *Mål og indholdsbeskrivelse for SFO Himmelev*.

Roskilde Kommune (23. juni 2010) *SFO Planeten*. <http://www.sfo-planeten.dk/index.php>.

Skanderborg Kommune (23. juni 2010): *Mallinggaard SFO*. <http://mallinggaard.dk>

Skanderborg Kommune: *Velkommen til Mallinggaard SFO*.

Vordingborg Kommune (23. juni 2010): *SFO Vilde Vulkaner*.
<http://vildevulkaner.dk/index.php>.

Statistik

Personaleomsætningstal, udvalgte stillingskoder, pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter, 2008, 2009, 2010. www.fldnet.dk

Stillingsopslag

Favrskov Kommune (10.-24. juni 2010) *Præstemarkskolen søger barselsvikar for pædagog samt 2 pædagogmedhjælpere*.

Odense Kommune (25. juni 2010) *1 pædagoghjælper på 25 timer pr. uge, Hunderupskolens SFO søger pædagogmedhjælper*.

Odense Kommune (25. juni 2010) *Undervisningsassistent i Odense: 5 skoler søger 8 undervisningsassistenter; Søhusskolen – søger 2 undervisningsassistenter til midlertidig ansættelse i perioden fra 16. august 2010 til 30. juni 2011; Højby Skole – Funktionsbeskrivelse for undervisningsassistent; Højby Skole – Funktionsbeskrivelse for undervisningsassistent - IT; Rasmus Rask-Skolen – søger 2 undervisningsassistenter i skoleåret 2010/11; Hunderupskolen – søger 1 undervisningsassistent i tidsbegrænset stilling (16. august 2010 - 30. juni 2010) skoleåret 2010/2011; Skt. Klemensskolen – søger 1 undervisningsassistent til skoleåret 2010/2011*.

Sønderborg Kommune (28. maj-24. juni 2010) *Pædagog/pædagogmedhjælper, SFO Nydam.*

Århus Kommune (9.-18. juni 2010) *Undervisningsassistent søges til Skovvangskolen.*

Århus Kommune (22.-30. juni 2010) *Pædagogmedhjælper til Kragelundskolen.*

Århus Kommune (23. juni-12. juli 2010) *Pædagogmedhjælper søges til Hasle SFO.*